

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۲ اسفند ماه ۱۳۱۰ * (۵ ذی قعدة ۱۳۵۰)

فهرست مذاکرات

۱) تصویب صورت مجلس	۴) طرح و تصویب لایحه اصلاح قانون تعیین واحد و مبنای پول قانونی
۲) - تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقایان وزیر طرق و رئیس کل صناعت	۵) شور و تصویب لایحه بودجه ۱۳۱۱ مملکتی
۳) - تقدیم یک فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه	۶) شور و تصویب اعتبار تسیس کار خانه قند سازی
	۷) موقع جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکساعت قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

صورت مجلس روز پنجشنبه نوزدهم اسفند ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند ***

- و يك لایحه دیگری است راجع باستقراض دو ملیون تومان برای کارخانه قندسازی کرج که بقید دوفوریت تقدیم میکنم. (هر دو لایحه را تقدیم مقام ریاست نمودند)
- ۱ - تصویب صورت مجلس [رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (گفتند - خیر) صورت مجلس تصویب شد. آقای رئیس کل صناعت]
- ۲ - تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقایان وزیر طرق و رئیس کل صناعت [۳ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه] رئیس - آقای وزیر مالیه فرمایشی داشتید؟
- رئیس کل صناعت (آقای فرّخ) - يك لایحه ایست راجع بمخارج راه آهن که بنده از طرف آقای وزیر طرق که دوسال قبل قانون مسکوکت جدید و قانون موسوم بقانون

این مذاکرات مشروح هفتاد و پنجمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه. (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)
دایرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه قبل که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

غائبین با اجازه - آقایان: آشتیانی - مفتی - وکیل - حبیبی - آصف - ملک آرائی
غائبین بی اجازه - آقایان: تیمور ناش - فاطمی - دبستانی - میرزا صادق خان اکبر - بهبهانی - دیبا - موقر - امیر عامری - اقبال
حکمت - حاج غلامحسین ملک - امیر تیمور - یونس آقا وهاب زاده
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: حاج میرزا حبیب الله امین - اسفندیاری - اسدی - مسعود ثابتی - قوام

واحد پول طلا از مجلس گذشت در همان قانون منظور شده بود که در آخر اسفند ماه ۱۳۰۹ در واقع باید برای تعیین پول جدید و میزانش قانونی بمجلس باید ولی این را البته آقایان همه از حوادثی که مانع و باعث پانصد ریالی که توسط کمپانی اسکانس امریکائی در تأخیر این موضوع شد مسبوق هستند بنا بر این طول کشید بعلاوه براه افتادن ضرابخانه هم پیش از آنچه بنظر می آمد طول کشید حاضر شدن اسکانسها هم یک قدری بطول انجامید علاوه بر این اوضاع دیگری هم پیش آمد از حیث ذخیره طلا و ترتیب گذاشتن پول براساس طلا که در خیلی از ممالک دنیا هم که واحد پول طلا داشتند و اساس پول شان طلا بود مشکوک و فعلاً متزلزل شده است لهذا لازم بود که این کار بتأخیر بیفتد و در واقع چنانچه آقایان متوجه هستند این موضوع دو موضوع جداگانه بود که یک مطلب شده بود و قاطعی بهم شده بود - یکی این است که اولاً اگر ما هیچ پول جدیدی هم احداث نمی کردیم واحد طلا که نداشتیم سهل است واحد تفره جدیدی هم احداث نمی کردیم پول جدیدی هم سکه نمی کردیم دولت البته مصمم شده بود بموجب قانونی که از مجلس گذشته اسکانس مال خودش باشد فرض کنیم که اسکانس تازه می بایستی چاپ کرده باشیم و در مقابل پول قران داده باشیم این فی حد ذاته یک مطلبی بود که اسکانس خودمان را جاری بکنیم و این می بایستی ۹ ماه قبل از این بعمل می آمد بواسطه همین تأخیری که در عمل آمدن خود اسکانس و راه افتادن خود ضرابخانه شد تا بحال را ما ناچار شدیم از بانک شاهنشاهی تمی کنیم که یک قدری تا آخر امسال در جریان نگاه دارد بعد از آخر امسال بکلی از جریان بیندازد و حالا که الحمدلله اسکانسها چاپ شده و رسیده است. یک مطلب دیگر هم بود در عین اینکه می خواستند اسکانس را جاری بکنند می خواستند بسایه اش را هم روی طلا بگذارند چون مسئله گذاشتن واحد پول پایه طلا گرچه اساساً محفوظ می ماند و روی پایه طلا می شد ولی به آن ترتیبی که بیست ریال یک پهلوی باشد و هر ریال در مقابل پول طلای جاری

که در جریان هست داده شود لازم می آمد که هر ریال معادل ۶ قران باشد یا شش قران و ادشاهی و بواسطه تزلزل در اساس و قرارگذاشتن واحد پول بر طلا تأخیری واقع شد بدون اینکه موقوف شده باشد البته فقط تأخیر می شود و معوق می ماند لهذا لازم می آمد که از قانون واحد پول طلا بعضی از موادش مطابق مقتضیات امروز تغییر بکند و تغییراتش هم مهم نیست جز اینکه برای سهولت امر لازم است آنوقت هر یک ریال لازم می شود باندازه که تفره دارد قیمت داشته باشد - می شد که یک ریالی که یک مثقال تفره دارد شما اسمش را بگذارید که پنجقران می ارزد می توانستید بگوئید یک تومان می ارزد چون در مقابل پول طلا باید باشد اما حالا که فعلاً طلا خودش در جریان است چنانکه آقایان ملاحظه خواهند فرمود با وجود اینکه در ذخیره خواهد بود و اسکانس رواج خواهد بود. و طلا در جریان خارجی نخواهد بود مثل خیلی از ممالک دیگر از این جهت تصور شد که بهتر و سهلتر این است که ریال هماتقدر که ارزش دارد همان قدر خودش تفره داشته باشد و بر روی این اساس هر پهلوی صد ریال می شود و هر ریال معادل یک قران حالیه می شود و در واقع مثل این است که اسم قران را برگردانید و ریال بکنید ولی با این فرق که این نماینده یک ریال طلا می شود این تغییرات که عرض کردم در ضمن یک قانون منظور شده است که حالا بقید دو فوریت تقدیم میکنم برای اینکه از اول سال این مسئله جریان پیدا کند و در مقدمه هم عرض میکنم البته در موقع خودش هم معروض خواهد شد که این ریال ما عیناً همان قدر یک قرانی تفره دارد ولی یک قدری بیشتر از آنچه که قران مس دارد این مسش بیشتر است از آن ولی عرض کردم تفره اش عیناً معادل همان است یعنی قران چهارگرم و شش دهم گرام وزن داشت که از این مقدار چهارگرم و چهارده سانیگرامش تفره خالص است و چهل و شش سانیگرامش مس است که روی هم رفته می شود ۴ گرام و شصت سانی گرام یا ۶ عشر گرام ولی این ریال پنج گرام وزنش است که از این پنج گرام چهار گرام و چهارده سانی گرام تفره خالص

هشتاد و شش سانی گرام مس دارد پس این فرق را دارد که تفره همان قدر قران دارد و عیار مسش زیادتر است این را در مقدمه عرض کردم برای اینکه عمده مطلب این قسمت بود. (صحیح است)

(لایحه مزبور را تقدیم مقام ریاست نمودند)

[۴. طرح و تصویب لایحه اصلاح قانون تعیین واحد و مقیاس پول قانونی]

رئیس - لایحه قرائت می شود:

نظر بماده ۱۱ قانون واحد و مقیاس پول قانونی ایران مصوبه بیست و هفتم اسفند ۱۳۰۸ و نظر بلزوم پاره اصلاحات در قانون مزبور لایحه قانونی ذیل برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم و تصویب آن بقید دو فوریت درخواست می شود.

ماده ۱ - در قانون واحد و مقیاس پول قانونی ایران مصوبه ۲۷ اسفند ۱۳۰۸ تغییرات ذیل بعمل می آید:
در ماده ۲ - فقره الف بنحو ذیل اصلاح می شود
مسکوک طلا - سکه طلای صد ریالی بنام (پهلوی)
سکه طلای پنجاه ریالی بنام (نیم پهلوی)
فقره د - راجع به مسکوکات مس حذف می شود
در ماده ۳ اصلاحات ذیل بعمل می آید:

فقره ا - یک ریال معادل با ۰۰۷۳۲۲۳۸۲ گرام طلای خالص

فقره ب - مسکوک طلای پنجاه ریالی بنام پهلوی دارای ۳ ۶۶۱۱۹۱ گرام طلای خالص است و ضرابخانه دولتی باید یک کیلوگرام طلای خالص را بمصرف ضرب ۲۷۳/۱۳۵ عدد مسکوک نیم پهلوی برساند

فقره ج - مسکوک طلای صد ریالی یا پهلوی دارای ۷/۳۲۲۳۸۲ گرام طلای خالص است و ضرابخانه دولتی باید یک کیلوگرام طلای خالص را بمصرف ضرب ۱۳۶/۵۶۷۵ عدد مسکوک یک پهلوی برساند

فقره د - مسکوک تفره نیم ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده نیم ریال طلا می باشد دارای ۲/۰۷ گرام تفره خالص است و ضرابخانه دولتی باید یک کیلوگرام تفره خالص را بمصرف ضرب ۴۸۳/۰۹۱۶ عدد مسکوک نیم ریالی برساند

فقره ه - مسکوک تفره یک ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده یک ریال طلا می باشد دارای ۴/۱۴ گرام تفره خالص است و ضرابخانه دولتی باید یک کیلوگرام تفره خالص را بمصرف ضرب ۲۴۱/۵۴۸ عدد مسکوک یک ریالی برساند

فقره و - مسکوک تفره دو ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده دو ریال طلا می باشد دارای ۸/۲۸ گرام تفره خالص بوده و ضرابخانه دولتی باید یک کیلوگرام تفره خالص را بمصرف ضرب ۱۲۰/۷۷۴ عدد مسکوک دو ریالی برساند

فقره ز - مسکوک تفره پنج ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده پنج ریال طلا می باشد دارای ۲۰/۷۰ گرام تفره خالص است و ضرابخانه دولتی باید یک کیلوگرام تفره خالص را بمصرف ضرب ۴۸۳/۰۹۱ عدد مسکوک پنج ریالی برساند

تبصره - میزان عیار مسکوکات طلا عبارت از نهمصد در هزار طلای خالص و یکصد در هزار مس است و میزان عیار مسکوکات تفره عبارت از ۸۲۸ در هزار تفره خالص و ۱۷۲ در هزار مس است.

ماده ۷ بنحو ذیل اصلاح می شود:

برای هیچکس قبول مسکوکات نیکل بیش از مبلغ ده ریال در تبدیل و معاملات اجباری نیست ولی در سایر دولتی از این قاعده مستثنی بوده و هر قدر مسکوک نیکل بابت مالیات و عوارض داده می شود باید قبول نمایند.

بانک ملی و شعبات آن نیز به نمایندگی و حساب دولت هر مقدار از مسکوک مزبور را که به آنها تسلیم نمایند تبدیل خواهند نمود.

ماده ۹ - راجع به ذخیره مسکوکات ملغی می شود
در ماده ۱۰ - در آخر ماده عبارت «مطابق تسعیری که دولت معین خواهد کرد» حذف می شود.

ماده ۱۳ - ملغی می شود.

ماده ۲ - از اول فروردین ۱۳۱۱ به بعد مسکوکات طلای یک پهلوی و نیم پهلوی و مسکوکات تفره نیم ریالی و یک ریالی و دو ریالی و ۵ ریالی و مسکوکات نیکل

پنج دیناری و ده دیناری و بیست و پنج دیناری و اسکاس های پنج ریالی و ده ریالی و بیست ریالی و پنجاه ریالی و صد ریالی و پانصد ریالی که توسط کمپانی اسکاس امریکائی در نیویورک به طبع رسیده است رواج پیدا کرده و دارای اعتبار قانونی برای معاملات خواهد بود.

ماده ۳ - از تاریخ تصویب این قانون ضرب مسکوکات طلای فعلی و مسکوکات نقره دهشاهی و یکقران و دو قران و پنجقران و مسکوکات نیکلی یک شاهی و دو شاهی ممنوع می باشد ولی مسکوکات مذکوره تا اول مهر ۱۳۱۱ دارای اعتبار قانونی بوده و حق رواج خواهند داشت و پس از تاریخ مزبور اعتبار پول قانونی مملکت از آنها سلب می شود.

ماده ۴ - از تاریخ اول فروردین تا اول مهر ۱۳۱۱ هر یک قران نقره و یا یک هزار دینار مسکوک نیکل مساوی بایک ریال نقره بوده و در صورت تقاضا باید فوراً از طرف بانک ملی تبدیل بمسکوک جدید بشود ولی پس از اول مهر ۱۳۱۱ مسکوکات نقره قرانی و مسکوکات نیکلی فقط بقیمت فلز از طرف دولت پذیرفته خواهد شد - نسبت به تعهداتی که پس از تاریخ اول مهر ۱۳۱۱ باید انجام شود در مقابل هر یکقران یک ریال تأدیه می شود.

ماده ۵ - بیانک ملی برای مدت ده سال از تاریخ تصویب این قانون اجازه انحصاری انتشار اسکاس های مذکوره در ماده ۴ که مبلغاً به نود میلیون ریال بالغ می شود واگذار می گردد و پس از انقضای ده سال در صورتیکه مطابق قانون مخصوص حق انحصاری مزبور ملغی نشود برای ده سال دیگر بخودی خود تمدید خواهد شد و بهمین ترتیب برای دوره های ده ساله عمل خواهد شد تعداد اسکاس های مذکوره بشرح ذیل است:

اسکاس پنج ریالی چهار میلیون ورقه
اسکاس ده ریالی دو میلیون ورقه
اسکاس بیست ریالی یک میلیون ورقه
اسکاس پنجاه ریالی دوست هزار ورقه
اسکاس صد ریالی یکصد هزار ورقه
اسکاس پانصد ریالی بیست هزار ورقه

جمعاً هفت میلیون و سیصد و بیست هزار ورقه بیانک ملی اجازه داده میشود که علاوه بر نود میلیون ریال اسکاس های مذکوره در فوق دوست و پنجاه میلیون ریال اسکاس دیگر که در ضمن آن مبلغی اسکاس هزار ریالی خواهد بود طبع کرده و بجزریان بیاندازد باین ترتیب میزان کل اسکاسهای در جریان بمبلغ ۳۴۰ میلیون ریال بالغ خواهد گردید

ماده ۶ - دولت مکلف است که لا اقل بمیزان صدی شصت اسکاسهای رایج مسکوک نقره در جریان داشته باشد.

ماده ۷ - میزان مسکوک نیکل پنج دیناری و ده دیناری و بیست و پنج دیناری که در جریان باید باشد نباید از سه میلیون ریال تجاوز بکند و ضرب اضافی مسکوکات مذکوره در هر موقع منوط بقانون مخصوص خواهد بود

ماده ۸ - دولت مکلف است که معادل مبلغ کل اسکاس های منتشره و مسکوک نیکل ذخیره که عبارت از مسکوک و شمش طلا و مسکوک و شمش نقره و اسعار خارجی مالکی که خرید و فروش و صدور و معاملات طلا در آنجا آزاد باشد موجود داشته باشد آن قسمت از ذخیره مذکور که در جریان نباشد در بانک ملی به امانت گذارده میشود بانک مزبور قسمت شمش و نقره را در ایران و قسمت اسعار خارجی را بر طبق تعلیمات کتبی هیئت دولت در بانکهای درجه اول خارجه نگاهداری خواهد نمود.

ماده ۹ - برای نظارت در ذخیره مذکور در ماده قبل هیئت مخصوصی مرکب از ۷ نفر بشرح ذیل:

از طرف مجلس شورای ملی دو نفر از نمایندگان - از طرف هیئت وزراء بکنفر - مدعی العموم دیوان عالی تمیز رئیس بانک ملی - خزانه دار کل - مقتش دولت در بانک ملی مأموریت خواهند داشت که ماهی یکمرتبه بوضعیت و حساب ذخیره مزبور رسیدگی کرده و راپرتیکه حاکی از مبلغ اسکاسهای در جریان و مسکوکات طلا و نقره و نیکل و شمش های طلا و نقره و اسعار موجوده تهیه و تنظیم نموده و بدولت بدهند راپرتهای مزبور از طرف

دولت برای اطلاع عامه منتشر خواهد گردید. مدت مأموریت دو نفر نمایندگان مجلس شورای ملی و نماینده هیئت دولت یکسال بوده و در اولین جلسه مجلس شورای ملی و هیئت وزراء در اردیبهشت هر سال معین خواهند شد. ماده ۱۰ - بیانک ملی اجازه داده میشود که تا اعاده اوضاع عادی اقتصادی و استقرار تعهد تأدیه طلا و باسعار خارجی در روی پایه طلا در سایر ممالک که بواسطه بحران عمومی حاصل شده است از تأدیه مسکوک طلا و یا شمش طلا و باسعار خارجی در مقابل مسکوکات نقره و یا اسکاس های منتشره خود داری نماید ولی بانک ملی مکلف خواهد بود که در طهران بدون محدودیت و در ولایات در حدود ذخیره مسکوک نقره خود در هر موقع که کسی تقاضا بکند بلا تأخیر اسکاسهای منتشره و مسکوکات نیکل را مبدل به ریال نقره بنماید.

ماده ۱۱ - انتشار اسکاس بیش از مبالغ معینه در این قانون اکیداً ممنوع است

انتشار اسکاسهای اضافی در هر دفعه منوط با اجازه مخصوص است که باید بر طبق قانون مخصوص تحصیل شود.

ماده ۱۲ - صدور طلا و ورود نقره در هر موقع که برای احتیاجات مسلم اقتصادی مملکت لازم شود بتوسط بانک ملی و بر حسب اجازه مخصوص هیئت دولت بعمل خواهد آمد ماده ۱۳ - کلیه کسانی که از قبول پول رایج مملکت استکاف نمایند بمجازاتهای معینه در قانون مجازات عمومی محکوم خواهند گردید

ماده ۱۴ - این قانون پس از تصویب بموقع اجرا گذارده میشود.

رئیس - فوریت اول مطرح است مخالفی ندارد؟ (نمایندگان - خیر) آقایانی که با فوریت اول لایحه موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر قیام کردند) تصویب شد. فوریت ثانی مطرح است اینهم گویا مخالفی ندارد (عده از نمایندگان - خیر) آقایانی که با فوریت دوم لایحه موافقت قیام فرمایند. (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد.

قبل از آنکه داخل در اصل لایحه شویم بنده را بذکر یک نکته یاد آوری می کنند: و آن این است که بر حسب ظاهر و بر عایت تشریفات آقایان قضیه را فوری تلقی کرده و رأی بفوریت دادند ولی معناً و عملاً تمام تشریفات و دقتها در خارج بعمل آمده است یعنی فراکسیون تا نیمه شب در لایحه دقت کرده است و لایحه قبلاً منتشر شده و دقیقاً تحت مطالعه واقع شده است (نمایندگان - صحیح است) مذاکره در کلیات است. آقای شریعت زاده.

شریعت زاده - موافقم

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - موافقم. مخالفی ندارد.

رئیس - مخالفی ندارد (صحیح است) رأی میگیریم

بورود در شور موافقین قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول مطرح است قرائت

می کنیم ورأی میگیریم:

میرزا حسین خان افشار - لزومی ندارد آقا توزیع

شده است قرائت هم شد.

عده نمایندگان - چرا قرائت شود مجدداً

رئیس - قرائت میشود:

ماده اول - در قانون واحد و مقیاس پول قانونی ایران

مصوبه بیست و هفتم اسفند هزار و سیصد و هشت تغییرات

ذیل بعمل میآید.

در ماده ۲ فقره الف بنحو ذیل اصلاح میشود:

مسکوک طلا: سکه طلای صد ریالی بنام پهلوی

سکه طلای پنجاه ریالی بنام نیم پهلوی

فقره ۵ - راجع بمسکوکات مس حذف میشود

در ماده ۳ - اصلاحات ذیل بعمل میآید:

فقره ۱ - یک ریال معادل با ۰.۷۳۲۲۳۹۸۲ گرام

طلای خالص

فقره ب - مسکوک طلای پنجاه ریالی بانیم پهلوی دارای

۳۶۱۱۹۱ گرام طلای خالص است و ضرابخانه دولتی باید يك كيلو گرام طلای خالص را بمصرف ضرب ۲۷۳۱۳۵ عدد مسكوك نیم پهلوی برساند

قره ج - مسكوك طلای صد ریالی یا پهلوی دارای ۷۳۲۳۸۲ گرام طلای خالص است و ضرابخانه دولتی باید يك كيلو گرام طلای خالص را بمصرف ضرب ۱۳۶۵۶۷۵ عدد مسكوك يك پهلوی برساند

قره د - مسكوك نقره نیم ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده نیم ریال طلا میباشد دارای ۲۰۷ گرام نقره خالص است و ضرابخانه دولتی باید يك كيلو گرام نقره خالص را بمصرف ضرب ۴۸۳۰۹۱۶ عدد مسكوك نیم ریالی برساند

قره ه - مسكوك نقره يك ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده يك ریال طلا میباشد دارای ۴۱۴ گرام نقره خالص است و ضرابخانه دولتی باید يك كيلو گرام نقره خالص را بمصرف ضرب ۲۴۱۵۴۸ عدد مسكوك يك ریالی برساند

قره و - مسكوك نقره دو ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده دو ریال طلا می باشد دارای ۸۲۸ گرام نقره خالص بوده و ضرابخانه دولتی باید يك كيلو گرام نقره خالص را بمصرف ضرب ۱۲۰۷۷۴ عدد مسكوك دو ریالی برساند

قره ز - مسكوك نقره پنج ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده پنج ریال طلا میباشد دارای ۲۰۷۰ گرام نقره خالص است و ضرابخانه دولتی باید يك كيلو گرام نقره خالص را بمصرف ضرب ۴۸۳۰۹ عدد مسكوك پنج ریالی برساند

تبصره - میزان عیار مسكوكات طلا عبارت از نصد در هزار طلای خالص و یکصد در هزار مس است و میزان عیار مسكوكات نقره عبارت از ۸۲۸ در هزار نقره خالص و ۱۷۲ در هزار مس است.

ماده ۷ - بنحو ذیل اصلاح میشود: برای هیچکس قبول مسكوكات نیکل بیش از مبلغ ده ریال در تبدیل و معاملات اجباری نیست ولی دوایر دولتی از این قاعده

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود.

ماده ۲ - از اول فروردین ۱۳۱۱ بعد مسكوكات طلای يك پهلوی و نیم پهلوی و مسكوكات نقره نیم ریالی و يك ریالی و دو ریالی و ۵ ریالی و مسكوكات نیکل ۵ دیناری و ده دیناری و بیست و پنج دیناری و اسکناسهای پنج ریالی و ده ریالی و بیست ریالی و پنجاه ریالی و صد ریالی و پانصد ریالی که توسط کمپانی اسکناس آمریکائی در نیویورک بطبع رسیده است رواج پیدا کرده و دارای اعتبار قانونی برای معاملات خواهد بود

رئیس - آقای عراقی.

عراقی - در این جا در ماده دوم راجع باسکناس ها تا پانصد ریالی را نوشته است که دارای اعتبار خواهد بود ولی در جای دیگر اسکناس هزار ریالی را هم تا يك مبلغی غیر از اینها که ذکر شده است بیست اجزای دهه می شود که آنها را هم چاپ کند و بجزایب بیندازد خواستم که آقای وزیر مالیه توضیح بدهند که فلسفه این که این را در آن جا تا هزار نوشته اند و اینجا تا پانصد ریالی مرتب نوشته اند چیست در صورتیکه هر دویش برای رواج در مملکت است.

وزیر مالیه - این دلیلی همراه خودش است چون نوشته است از اول فروردین ۱۳۱۱ این اسکناسهای پانصد ریالی رواج پیدا خواهد کرد و آنقسمت که در ماده بعد نوشته شده است که بانک بعد می تواند سفارش اسکناسهای جدیدی بدهد که هزار ریالی هم در آنجا طبع شود صحبت او را کردن آن فایده ندارد مانعادل نود میلیون ریال آن اسکناس موجود داریم که از اول فروردین ماه بجزایب می افتد و همچنین پنج دیناری و ده دیناری نیکل آنها هم مدتی است آمده است و رسیدگی است یول نقره هم که ضرابخانه راه افتاده است و ضرب میکنند اینها هم از اول فروردین ماه بجزایب خواهد افتاد ولی آنهایی که بعد چاپ میشود ۲۵۰ میلیون ریال که روی هر فرقه تا این ۹۰ میلیون ریال که حالا

هست و بجزایب خواهد افتاد سیصد و چهل میلیون اسکناس خواهد بود و همه دارای اعتبارند ولی از اول فروردین اینها بجزایب افتاده میشوند و فوراً دارای اعتبار خواهند بود.

رئیس - آقای طهرانچی.

آقای طهرانچی - در این ماده می نویسد که اسکناسهای چاپ شده بتوسط کمپانی آمریکائی در نیویورک بنده خواستم توضیح بفرمایند که آیا همان چاپ شده آنجا کافی خواهد بود و معتبر خواهد بود یا اینکه دارای مهر تقبلی هم خواهد بود که بعد از آن مهر و امضاء باعتبار بیفقد و رواج پیدا کند یا همان چاپ شده آنجا را اعتبار میدهند؟ چون این در قانون نوشته نشده و پیش بینی نشده خواستم توضیح بدهند.

وزیر مالیه - منظور از گفتن این جمله یعنی آن اسکناسهایی که الآن موجود داریم و برای آن می بایست يك صفتی ذکر میکردیم مثلاً میگفتیم اسکناسهایی را که الآن در صندوق بانک ملی است این کافی نبود باید تحت يك اسم و علامت مشخصی در برابر این است که مخصوصاً گفتند که اسکناسهایی که دولت در کمپانی آمریکائی در نیویورک چاپ کرده است. در کمپانی آمریکان بانکنوت یعنی کمپانی بانک نوت آمریکائی در نیویورک که اسکناس چاپ میکنند و برای خیلی از دوله ممالک دیگر دنیا اگر شاید اشتباه نکنم گویا مال ۵۰ مملکت از ممالک دنیا در آنجا چاپ میشود و نهایت اعتبار را دارد ما گفتیم آن اسکناس ها مناط است ولی آن اسکناس فی نفسه خودش هم که چاپ هم شده هیچ قیمتی ندارد حتی اگر قیمتش با این ترتیبی که حالا معین میکنیم میشد صد هزار تومان می بایستی برای بیمه اش می دادیم تا از آنجا با کشتی بیاید اینجا و ما هیچ این کار را نکردیم ما باندازه کاغذ و خرجی که برایش شده بود دادیم ولی اینجا این اسکناس ها نه رسید هم امضای بانک ملی را دارد و هم امضای تقبلی بانک ملی را و هم علاوه بر این تمام ترتیباتی که مقرر است و اشاره فرمودید بعلاوه این هیشمی هم که تشکیل میشود نظارت خواهند داشت و بعد از اینکه تمام تشریفاتش بعمل آمد و جامع

شد آنوقت بجزریان می افتد و بدون این ترتیبانی که عرض کردم اینها بجزریان نخواهد افتاد و اسکناس رسمی دولتی نخواهد بود ولی منظور از اشاره بان هم برای این است که يك صفت ممیز و مشخص برایش باشد و گفته میشود اسکناس هائی که توسط کمپانی اسکناس آمریکائی در نیویورک چاپ شده که مشخص باشد

رئیس - آقای بوشهری

بوشهری (آقارضا) - در این ماده ذکر می شود از مسکوک

نیکل شده است که پنج دیناری و ده دیناری و بیست و پنج دیناری در صورتیکه اینجا ذکر شده است که کسور ریال دینار است و هر ریالی دارای صد دینار است

دکتر طاهری - در قانونش هست

وزیر مالیه - در خود قانون این قسمت هست

رئیس - آقای عراقی

عراقی - عرض کنم که این فرمایش آقای وزیر مالیه که در جواب بنده فرمودند که دلیلش باخودش است و در ماده است خیال می کنم باخودش نبود برای اینکه آقا فرموده ما فعلاً انقدر اسکناس حاضر داریم و از اول فروردین بجزریان می اندازیم قانونی را که ما امروز وضع می کنیم تصویب میشود این از برای از فروردین و برای بعد از فروردین است یعنی از اول فروردین بعد این قانون اجرا میشود خوب هر چه در اول فروردین هست البته بجزریان می افتد هر چه هم مجدداً بیاید و بعدش برسد باز بجزریان می افتد من می خواستم به بینم دلیل اینکه آنرا (اسکناس هزار ریالی را) اینجا ذکر نکرده اند چیست و چه چیز بوده است آقا می فرمایند که دلیلش همراه خودش است من هر چه فکر کردم و مطالعه کردم دلیلش را ندیدم نظریه من اینست که قانونی را که ما وضع می کنیم در اینجا الان ذکر می کنیم که چند ملیون و آنوقت هم اسکناسهایش باین ترتیب است تا یا بعد ریالی است و بعد در جای دیگر در ماده دیگر (ماده ۵) میگوئیم بانک ملی اجازه دارد که ۲۵۰ میلیون ریال دیگر که

بجزریان بندازد از این جهت است که اینطور نوشته شده است و صحیح هم هست.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - به نظر من این اشکال را که راجع به اسکناسها آقای عراقی فرمودند موردی ندارد زیرا که در این ماده اعتبار يك قسمتی از اسکناسها تجویز شده در ماده بعد هم تدوین شده است که آن قسمتها معتبر خواهد بود بنده نشی که داشتم این است بنظر بنده مقتضی بود که دولت راجع به نمونه اسکناس و خصوصیات و مزایا و اعتباراتی که دارد در قانون بنویسند تا معلوم شود که اسکناسی را که دولت چاپ و منتشر میکند دارای چه خصوصیتی است یا اگر در قانون نیست در قانون اجازه بدهند که دولت بموجب نظامنامه معین کند و بنظر بنده این يك نقص مهمی است.

رئیس - آقای عراقی فرمایشی دارید؟

عراقی - خیر

وزیر مالیه - تمام علائم اسکناس را در خود قانون نمی شود نوشت زیرا این يك کار مشروح و مفصلي می شود مسلم است که الآن دو نوع اسکناس دولت در اینجا ندارد. يك اسکناس معینی است مطابق نقشه هائی که دستور داده است تنظیم و ترسیم کرده اند فرستاده اند اینجا و از یکسان بنظر من مشمولند و چاپ کرده اند و رسیده است و الآن پیش بانک ملی است بهمان ترتیبی که در ماده پنج می نویسد پنج ریالی و ده ریالی و اینها را میخواهند بجزریان بندازند و آن مقدار دیگرش هم که بعد باید چاپ شود برای رفع شبهه آقای عراقی عرض میکنم که اگر بخواهند توضیح واضح هم بکنم عرض میکنم که در نیویورک بطبع رسیده است هیچ مانعی ندارد که بنویسند و بیاورند و بانک ملی بموجب ماده پنج سفارش بدهد مانعی ندارد ولی ظاهراً وقتی ماده پنج را ملاحظه فرمائید تاریخ نیست مطلب اما خصوصیات اسکناس خیلی مفصل است یعنی اینها هر کدام مطابق نقشه معینی نقشه های آثار قدیمه ایران را دارد و معلوم است که تمثال اعلیحضرت همایونی را دارد و بچه عبارتی

و چطور نوشته شده است نمونه هایش در اینجا هست می بیند ممکن است اگر ما معین کنیم موجب تفصیل و تطویل می شود لهذا همیشه کارخانه که آن را چاپ کرده است ذکر کردیم و ما کافی دانستیم برای اینکه کارخانه خیلی مهم و معتبری است و این اسکناسها را دولت در آنجا چاپ کرده است و همین ذکرش کافی خواهد بود

رئیس - آقایانیکه با ماده دوم ... (در این موقع چند نفر از آقایان از مجلس خارج میشدند) بنده ناگزیرم عرض کنم که این لایحه چون فوریتش تصویب شده است دائماً رأی لازم است و اگر حد نصاب را رعایت فرمایند آقایان بنده به تکلف می اقوم مثلاً الان عده کم بود آقایانیکه با ماده دوم موافقت دارند قیام فرمایند. (اکثر برخاستند) تصویب شد. آقای دیبسا

طباطبائی دیبا - اولاً مسکوک نقره پنجشاهی هم مثل مسکوک نقره ده شاهی است و از آن پول هائی است که رایج است امسال در کمسیون هم بنده عرض کردم بنده عقیده ام این است که آنرا هم باید قبل از مسکوک ده شاهی نوشت مسکوک نقره پنجشاهی و ده شاهی و یکقران الی آخر عرض دیگره چنانکه در خارج مذاکره شد راجع به تعهدات و دیون مردم است که بعد از این قانون پول مثلاً شخصی بشخص دیگری صد تومان مقروض است و مدتش هم یکسال است یعنی بعد از مهر است این مدت که میخواهد شخص دین خود را ادا کند و آن وقت این پول فعلی از اعتبار قانونی افتاده است و ممکن است اسباب زحمت مردم شود.

افسر - اصلاح شده است

طباطبائی دیبا - این جا باید اصلاح شود چون نخواهند از این جهت بنده متذکر میشوم که این اصلاح لازم است.

رئیس - آقای عراقی

عراقی - اشکال آقا را چون بنده جواب میدهم عرض میکنم در ماده چهارم يك عبارتی دارد که خوب این را

اصلاح میکنند برای اینکه مینویسد هر يك قران نقره يك هزار دینار مسكوك نیکل مساوی با يك ریال نقره است. آقا صد تومان به بنده انشاء الله بده کار میشوند وقتیکه این صد تومانرا بمن خواستید در موقعش پرداخت کنید صد تومان شما هزار قران امروز است در موقع پرداخت هم ریال را وقتی دولت اعتبارش را مساوی کرده است با آن هزار قران حضرتعالی هزار ریال از آن ریالها که در آنجا ملاحظه میفرمائید ببنده بدهید. عادلانه میکند و عوض آن صد تومان است و همان اعتبار را دارد بنده خیال می‌کنم که اگر بخواهیم هی یک چیزی را وارد بحث کنیم و صحبت کنیم این هی پنج دار میشود و این عبارت بعقیده بنده جامع است اعم از اینکه شما دین داشته باشید یا طلبکار باشید یا یک معامله را تعهد کرده باشید قانون پول را وقتی دولت آورد بمجلس و تصویب شد این تامین می‌گردد تثبیت میکند که همان اعتبار صد قران همان صد ریال است شما وقتی که خواستید آن صد تومانی که من طلب دارم بدهید بهمان هزار ریال بدهید من قبول میکنم.

شریعت زاده - بنده يك نظر دیگری دارم اجازه میفرمائید.

رئیس - بفرمائید.

شریعت زاده - چون در این ماده مقرر است که مسكوك سابق تا اول مهر ماه ۱۳۱۱ دارای اعتبار است البته این صحیح است ولی از لوازم این ماده این است که يك مقاماتی معین بشود که مأموریت داشته باشند برای تفتیش در ماده بعدش مربوط باین مطلب نیست اما ایا بطور قطع تبدیل میشود يك جاهائی هست که ملزم نیست به تبدیل که نیست در این جا.

دکتر طاهری - در مواد بعدش هست

رئیس - آقای افسر فرمایشی دارید؟

افسر - تذکری که آقای عراقی دادند چون راجع بماده چهارم است در آنجا جوابش را عرض میکنم.

رئیس - آقای دکتر طاهری فرمایشی دارید؟

دکتر طاهری - خیر

رئیس - آقایانیکه با ماده سوم موافقت دارند قیام فرمایند. (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهارم قرائت میشود. ماده ۴ - از تاریخ اول فروردین تا اول مهر ۱۳۱۱ هر يك قران نقره و یا يك هزار دینار مسكوك نیکل مساوی با يك ریال نقره بوده و در صورت تقاضا باید فوراً از طرف بانک ملی تبدیل بمسكوك جدید بشود ولی پس از اول مهر ۱۳۱۱ مسكوكات نقره قرانی و مسكوكات نیکلی فقط بقیمت فلز از طرف دولت پذیرفته خواهد شد نسبت به تعهداتی که پس از تاریخ اول مهر ۱۳۱۱ باید انجام شود در مقابل هر يك قران يك ریال تأدیه میشود.

رئیس - آقای مؤید احمدی.

مؤید احمدی - عرض کنم بنده يك فرضی کردم چون این عبارت را خاطر می‌آید در فرا کسیون مذاکره شد که اشخاصیکه مبلغی بدهی داشتند همبظوری که آقای عراقی حالا فرمودند مثلاً من هزار تومان بشخصی مقروض بودم که عبارت از ده هزار قران باشد البته مطابق این قانون باید ریال بپردازند دیگر تقاضای هم نمیکند نه از حیث مبالغ و نه از حیث وزن لیکن چون مطابق این ماده این پولها از جریان قانونی تا مهر ۱۳۱۱ می‌افتد در این جا پیش بینی کردند یعنی اصلاحی که شده است این است که تعهداتی که پس از تاریخ اول مهر ۱۳۱۱ باید انجام شود در مقابل هر يك قران يك ریال تأدیه میشود این عبارت دیشب اصلاح شد که اگر بعد از مهر هم اشخاص بدهی دارند که وعده تعهدشان بعد از مهر است به ریال پرداخته شود لیکن يك فرضی بنده کرده ام فرض کنید بنده يك مبلغی بدهی داشتم صد تومان بشخصی بدهی داشتم پیش از مهر لیکن از بنده نگرفت با بنده ندادم تعهد قبل از مهر است تعهد پرداخت و این ماده که نوشته برای بعد از مهر است در این صورت چطور میشود. درست نمیدانم بعرض توجه کردید یا نه؟ عبارت دارد

رئیس - (خطاب با آقایان نمایندگان) آقا عبارت را دقت بفرمائید

مؤید احمدی - عبارت دارد: نسبت به تعهداتی که پس از تاریخ اول مهر ماه ۱۳۱۱ باید انجام شود یعنی وعده قبض بعد از مهر ماه است آن البته باید تبدیل به ریال شود ولی فرض کنید موعدش قبل از مهر است ولی پول تأدیه نشده. بنده بعکس هزار تومان بکسی بدهم قبل از مهر ماه یعنی يك ماه مانده بمهر ماه یا از مطالبه نکرده با من نداده ام آن مشمول این قانون نمیشود.

وزیر مالیه - من تصور میکنم مطلب بخودی خودش مسلم است جای تردیدی نیست که هر کس هر قدر قران مقروض باشد باید عوضش را ریال بدهد و این را اصلاح کردن بدو شکل ممکن است یکی همین توضیحی که بنده میدهم که هر تعهدی که قبل از مهر موعدش برسد ولی بعد از مهر پول بدهد یعنی انجام بدهد عبارت ماده در این قسمت کافی است حالا اگر هم میخواهید بگوئید که اضافه شود بعد از اول مهر انجام می‌یابد آن را هم بنده حرفی ندارم و من گمان میکنم مطلب بقدری واضح است که با این توضیحی که من میدهم اشکالی باقی نمیماند و کفایت میکند.

افسر - کافی است مذاکرات

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - بنده عرضی ندارم موافقم

رئیس - آقای فرشی

فرشی - بنده توضیحی میخواستم برای اینکه در اینجا يك مسئله ایست که ممکن است در آتیه اسباب اشکال بشود ما تا بحال يك پولی باسم دینار که صورت خارجی نداشت معمول داشتیم يك صد دینار یعنی دو شاهی هزار دینار یعنی يك قران حالا آن دینار از بین می‌رود و يك دینار دیگری می‌آید که آن صد تایش يك ریال است در اینجا مینویسد در ماده (۴) از تاریخ اول فروردین تا اول مهر ۱۳۱۱ هر يك قران نقره يك هزار دینار است. مقصود از این يك هزار دینار سابق است؟ البته يك قران مسكوك نیکل مساوی با يك ریال نقره بوده و در صورت تقاضا

باید فوراً بمسكوك جدید تبدیل شود ولی مقصود بنده در اینجا این است که در این دینار اشتباهی با دینار سابق خواهد شد مقصود بنده این است که در مقابل این دینار در پراکنش نوشته شود بیست شاهی هزار دینار که معادل بیست شاهی نیکل پول سابق است حساب خواهد شد و الا این اسباب اشکال خواهد شد هزار دینار يك ریال است یعنی دینار قدیم و دینار جدید ما صد تایش يك ریال است برای اینکه رفع اشتباه بشود بنده عقیده ام این است که بین پراکنش بعد از اینکه مینویسد يك هزار دینار مسكوك نیکل این پراکنش نوشته شود بیست شاهی.

وزیر مالیه - ممکن است همانطور که بعضی از آقایان پیشنهاد کرده اند تمام این اشکالات رفع شود که اگر بعد از لفظ نیکل يك کلمه قدیم یا سابق نوشته شود یعنی (مسكوك نیکل سابق) یا (مسكوك فعلی) رفع اشکال را میکند.

یک نفر از نمایندگان - لفظ فعلی بهتر است

وزیر مالیه - بلی فعلی

افشار - بلی بهتر است

کازرونی - رایج فعلی

وزیر مالیه - بلی

رئیس - آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - آقای وزیر مالیه اصلاحی که فرمودید چه بود؟

وزیر مالیه - فقط يك لفظ فعلی بعد از مسكوك نیکل اضافه کردیم

کازرونی - رایج فعلی

وزیر مالیه - بلی هزار دینار مسكوك نیکل رایج فعلی.

رئیس - آقایانیکه با ماده چهارم با اصلاحی که شده است موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام

نمودند) تصویب شد. ماده پنجم قرائت می‌شود:
ماده ۵ - بیانک ملی برای مدت ده سال از تاریخ تصویب این قانون اجازه انحصاری ایشمار اسکناسهای مذکوره در ماده ۳ که مبالغاً به نود میلیون ریال بالغ می‌شود واگذار می‌گردد و پس از انقضای ده سال در صورتی که مطابق قانون مخصوص حق انحصاری مزبور مانعی نشود برای ده سال دیگر بخودی خود تمدید خواهد شد و بهمین ترتیب برای دوره‌های ده ساله عمل خواهد شد.

تعداد اسکناسهای مذکوره بشرح ذیل است:
اسکناس پنج ریالی چهار میلیون ورقه
اسکناس دو ریالی در میلیون ورقه
اسکناس یک ریالی یک میلیون ورقه
اسکناس پنججاه ریالی در بیست هزار ورقه
اسکناس صد ریالی یکصد هزار ورقه
اسکناس پانصد ریالی پست هزار ورقه
چهار صد میلیون و سیصد و بیست هزار ورقه

بیانک ملی اجازه داده می‌شود که علاوه بر نود میلیون ریال اسکناسهای مذکوره در فوق در بیست و پنج میلیون ریال اسکناس دیگر که در ضمن آن مبالغی اسکناس هزار ریالی خواهد بود طبع کرده و بجزریان یا اندازد باین ترتیب میزان کل اسکناسهای در جریان بمبلغ ۳۴۰ میلیون ریال بالغ خواهد گردید.

رئیس - اشکالی در ماده ۵ نیست
شریعت زاده - بنده نظری داشتم اجازه می‌فرمائید عرض کنم

رئیس - بفرمائید

شریعت زاده - بنده در نظر داشتم عرض کنم که راجع بترتیب جمع آوری اسکناس های سابق در این ماده پیش بینی شده است برای اینکه در قانون سابق هم که پیش بینی شده بود مدت منقضی شده و اجرا هم نشده در آن موقع حالا در این قانون لازم است که راجع بجمع آوری اسکناس های سابق ترتیبی داده شود البته آقای وزیر مالیه توضیحی که لازم است خواهند داد

کند که قانون در يك موقعی گیر نکند که مثلاً چهارتایشان باشند و یکی از آنها نباشد.

وزیر مالیه - البته این فرض ممکن است. ما همه فرض‌ها را پیش بینی نکردیم ولی البته ممکن است اگر بخواهند هیچ ایرادی نداشته باشد و رخنه نداشته باشد یعنی از فرض بعیدم جلوگیری شده باشد ممکن است نوشته شود که در صورتی که آن موقع مجلس نباشد در اولین جلسه که مجلس رسمی می‌شود و اعتبارنامه‌ها تصویب می‌شود انتخاب شود و مانعی ندارد

رئیس - آقای افسر

افسر - عرض کنم آن اشکالی که دیشب عرض کردم در اینجا نیست در قسمتی که نوشته است دو نفر از نمایندگان مجلس معین کردن وقت برای یکسال مشکل است ممکن است مدت نمایندگیشان تمام شود در مجلس و با وضعیت نمایندگی باقی نباشد و تمام شود و کالتشان لهذا باین ترتیب دیشب مذاکره شد که در تعیین و انتخاب یعنی در وقتی که معین می‌شوند نماینده مجلس شورای ملی نباشند. یعنی اگر مدت نمایندگیشان تمام شد باز هم در این جا یکسال باقی خواهند بود و قرار شد که اصلاح شود حالا مقرر فرمائید که اصلاح شود تا اشکالی در کار نباشد.

وزیر مالیه - این هم يك فرض دیگرش اینست که آقای افسر فرمودند البته ممکن است بعد از انتخاب سه چهار ماه دیگر مجلس منقضی شود و مجلس جدید باید مجلس آینده پیش باید در این صورت باید گفت که آیا همانهایی را که مجلس سابق انتخاب کرده است تا آخر دوره سالیانه‌شان انتخاب شده‌اند می‌مانند یا اینکه معزول می‌شوند و اشخاصی دیگر بجای آنها می‌آیند. البته بهتر و ارجح این است که همانهایی که انتخاب شده‌اند بمانند تا آخر یکسال و بعد از یکسال چون مجلس هست جانشین آنها را مجلس جدید انتخاب کند. اگر آقا پیشنهادی در این زمینه بفرمائید این را هم بنده قبول می‌کنم.

رئیس - آقای نواب

حسین‌قلی‌خان نواب - برای نظارت در ذخیره ذکر

میشود - بانک مزبور قسمت ششم و نقود را در ایران و قسمت اسعار خارجی را بر طبق تعلیمات کتبی هیئت دولت در بانکهای درجه اول خارجه نگاهداری خواهند نمود
رئیس - در ماده هشتم نظری نیست (نمایندگان - خیر) آقابانیکه با ماده هشتم موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۸م

ماده ۹ - برای نظارت در ذخیره مذکور در ماده قبل هیئت مخصوصی مرکب از ۷ نفر بشرح ذیل:

از طرف مجلس شورای ملی دو نفر از نمایندگان - از طرف هیئت وزراء یک نفر - مدعی العموم دیوان عالی تمیز
رئیس بانک ملی - خزانه دار کل - مفتش دولت در بانک ملی مأموریت خواهند داشت که ماهی یکمرتبه بوضعیت و حساب ذخیره مزبور رسیدگی کرده و راپرتیکه حاکی از مبالغ اسکناسهای در جریان و مسکوکات طلا و نقره و نیکل و شمش های طلا و نقره و اسعار موجوده تهیه و تنظیم نموده و بدولت بدهند راپرتیهای مزبور از طرف دولت برای اطلاع عامه منتشر خواهد گردید. مدت مأموریت دو نفر نمایندگان مجلس شورای ملی و نماینده هیئت دولت یکسال بوده و در اولین جلسه مجلس شورای ملی و هیئت وزراء در اردی بهشت هر سال معین خواهند شد

رئیس - آقای عراقی

عراقی - عرض کنم در این ماده چون قانونی که از مجلس می‌گذرد باید یکطوری نباشد که تصور اینکه يك گیری درش پیدا می‌شود بکنند مجلس شورای ملی يك وقت تصادف میکند یعنی انتخاب این هیئت نظار در آن موقعی که هنوز مجلس افتتاح نشده است و این مدت مأموریت هم یکسال شده در اردی بهشت ممکن است از یکطرف مجلس تشکیل نشده باشد از طرف دیگر مدت مأموریت آن اشخاص را که مجلس معین کرده تمام شده و یکسالشان منقضی گردیده باشد. قانون هم میگوید پیش از یکسال نیست از طرف دیگر مجلس هم نیست که نظار را معین کند بنده خواستم که آقای وزیر مالیه این عبارت را یکطوری که صلاح میداند درست

شده است از مجلس معین خواهد شد بنده میخواهم پیشنهاد کنم که این تعیین این اشخاص مخالفتی با وظائف هیئت نظار بانک ملی نخواهد داشت چونکه نظار بانک ملی همین حق را دارند بعقیده بنده اگر این را يك ذکری نشود در این جا وظائف اینها يك قدری مخالفت پیدا خواهد کرد مخلوط خواهد شد با آن حق معینی که در اساسنامه بانک ملی معین شده است آنها این حق را دارند در این صورت با بودن این هیئت بنده پیشنهاد میکنم که در اینجا ذکر شود که بودن در این هیئت مخالفتی با وظائف هیئت نظار بانک ملی ندارد

رئیس - پیشنهاد بفرمائید

وزیر مالیه - ممکن است ماده اساسنامه را بفرمائید

نواب - بنی در کلیه کار بانک نوشته شده است که آنها حق نظارت را دارند و اگر يك قسمت را این جا موضوع بکنند يك قدری خلل بوظائف آنها وارد می آید و این مسئله را بنده میخواهم عرض کنم که دیروز در هیئت نظار بانک ملی همین مسئله مطرح بود و آنها هم عقیده داشتند که يك طوری نوشته شود که مخالفت پیدا نکند با آن حقوق و وظائفی که نظار بانک ملی دارند بموجب قانون سابق اگر اجازه بفرمائید پیشنهاد کنم

وزیر مالیه - بکنید آقا

رئیس - آقای هزار جریبی

هزار جریبی - عرض کنم که این جا نوشته است که دو نفر از مجلس شورای ملی معین می شود حالا آن فرمایشی که آقای افسر فرمودند و آن فرض که بعد از چهار ماه مجلس افتتاح می شود و آنها هم وکیل نشدند اصلاً نماینده نشد اصلاً دیگر نمی تواند یکسال آنجا بنامد وقتی که نیستند که نمی تواند باید نماینده باشند باین جهت بنده بانظر آقای وزیر مالیه مخالف هستم

وزیر مالیه - این جا نوشته نشده است که وکیل باشند نوشته شده است مجلس معین میکند مجلس انتخاب میکند حالا مجلس شاید بخواهد از خارج

ینابر این وقتی عضو این هیئت هستند که عضو مجلس مجلس هم باشند.

بعضی از نمایندگان - کافی است.

رئیس - آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهادی از آقای عراقی رسیده است که آقای افسر هم درش نظر کرده اند قرائت می شود:

پیشنهاد آقای عراقی:

پیشنهاد میکنم در ماده ۹ بعد از کلمه اردی بهشت نوشته شود (و اگر در آن موقع مجلس شورای ملی دائر نباشد در اولین جلسه که مجلس شورای ملی رسمی می شود انتخاب خواهد شد).

رئیس - آقای بیات با این پیشنهاد مخالفید آقا؟

مرتضی قلیخان بیات - بلی

رئیس - بفرمائید

بیات - اینجا در خود ماده این عبارت هست که در اولین جلسه مجلس شورای ملی انتخاب بشوند راجع به اردی بهشت آن قسمت هیئت وزراء است یعنی آن نماینده که هیئت وزراء معین میکند در اردی بهشت هر سال و نماینده که مجلس معین میکند در اولین جلسه مجلس شورای ملی است. عبارت ماده این است (مدت مأموریت دو نفر نمایندگان مجلس شورای ملی و نماینده هیئت دولت یکسال بوده و در اولین جلسه مجلس شورای ملی و هیئت وزراء در اردی بهشت هر سال معین خواهند شد) این عبارت بعقیده بنده کافی است برای اینکه اولین جلسه معلوم است و همانطور که آقای وزیر مالیه فرمودند اگر مجلس در ظرف یکسال مدتش منقضی شد دو مرتبه که مجلس افتتاح یافت انتخاب می شود (صحیح است)

رئیس - آقای افسر شما میخواهید توضیح بدهید آقا؟

افسر - آقای وزیر توضیح میدهند

وزیر مالیه - اینجا که در اردی بهشت نوشته شده است

راجع بپردو این منظور بوده است که در اولین جلسه مجلس شورای ملی در اردی بهشت ماه یعنی در اولین جلسه مجلس شورای ملی که در اردی بهشت تشکیل می شود آن دو نفر انتخاب خواهند شد ولی منظور آقایان در این جادو منظور بود یکی این بود که فرض بفرمائید در اردی بهشت انتخاب شده اند و در تیرماه یا مردادماه مجلس منقضی شد آنکه نباشد آنها یکسال دیگر باشند یکی این است که آنها در اردی بهشت شدند ولی در اردی بهشت آینده که اختیار آنها و صلاحیت آنها تمام می شود مجلس نیست آنها باین قید اصلاح می شود.

رئیس - بنا بر این پیشنهاد هم قبول میشود. يك پیشنهادی از آقای شریعت زاده رسیده است. پیشنهاد آقای شریعت زاده:

پیشنهاد میکنم عبارت ذیل به آخر ماده ۹ اضافه شود و اختتام دوره مجلس موجب تغییر دو نفر منتخب از طرف مجلس قبل از یکسال نخواهد بود.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - توضیحاتی که آقای وزیر مالیه دادند بنظر بنده صحیح است و بنده هم اصراری در تصویب این پیشنهاد ندارم منظورم این است که انتخاب این اشخاص از طرف مجلس یعنی وضعیت آنها ملازم با عضویت آنها نیست. دو نفری که معین شده اند آنها در مدت یکسال این مأموریت را خواهند داشت اعم از اینکه مجلس باشد یا نباشد (صحیح است) و حالا استرداد میکنم.

وزیر مالیه - بنده توضیح دادم عرض کردم مقصود همین است و تصور میکردم همین توضیح کافی باشد حالا اگر آقایان لازم میدانند قبول شود.

شریعت زاده - مسترد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای نواب

بنده پیشنهاد میکنم که در ماده ۹ اضافه شود این رسیدگی با وظائف هیئت نظار بانک ملی مخالفتی نخواهد داشت

رئیس - آقای نواب بفرمائید

حسینقلی خان نواب - این را خوبست تصریح بفرمایند در جزو قانون که البته نباید مخالفتی داشته باشد که در آتیه اسباب اشکال نشود.

وزیر مالیه - اجازه بفرمائید این پیشنهاد یکمرتبه دیگر خوانده شود

(شرح سابق پیشنهاد قرائت شد)

وزیر مالیه - لفظ رسیدگی ندارد. ذکر نشده است و عرض میکنم این را نظارت بنویسید و بنده توضیح دادم و عرض کردم مفصلاً البته این مطلب بدیهی است و مسام است چه نوشته شود چه نشود بنده هم مخالفتی ندارم اگر آقایان صلاح بدانند نوشته شود که نظارت مذکور خللی بنظارت نظر بانك وارد نخواهد آورد و بنده هم شخصاً مخالفتی ندارم

کازرونی - لازم نیست

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - این مطلب قابل احتیاط است برای اینکه اگر اساسنامه بانك صریح در صلاحیت هیئت نظر بانك در تقبیل این عمل باشد تقبیلش اشکالی ندارد ولی اگر نباشد باید قبلاً مذاکره شود و با اساسنامه مقابله شود و گمان میکنم ضرورتی نداشته باشد (صحیح است)

نواب - عرض کنم

رئیس - آقا در پیشنهاد که یکمرتبه بیشتر توضیح نمیشود داد خوب مختصر بفرمائید

نواب - چون تردید داشتند خواستم عرض کنم و توضیح بدهم که هیئت نظر حق دارند اساسنامه بانك ملی حق میدهد که در کلیه این قبیل کارها نظارت داشته باشد این بانك حق مخصوصی نیست منظور این است که این قانون که میگذرد در آتیه اسباب اشکال نشود یعنی مانع نشود که آنها هم نظارت داشته باشند

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای نواب را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده کوی برخاستند)

خارجی در مقابل مسکوکات نقره و یا اسکناسهای منتشره خود داری نمایند) اگر يك پهلوی ونیم پهلوی از اول فروردین بجزریان می افتد خود داری بانك ملی در مقابل این چیست این پول رایجی است اگر رایج است که وقتی میبرند آنجا ریال میدهند بایستی در مقابلش يك پهلوی نیم پهلوی هم بدهند و اگر نه نشده است آنوقت میزان نقدی متزلزل میشود برای اینکه ما نصاب را معین کردیم که چند ریال يك پهلوی باشد اگر صد ریال يك پهلوی باشد ولی این معادله قطعی باشد خوب مثل حالا میشود و ممکن است حکم امروز را پیدا کند مثل اشرفی که یکوقت مثلاً قیمتش دو هزار است يك وقت پنجهزار آنوقت نسبت این ریال با پهلوی هم همینطور میشود یعنی امروز که ما قانون را میگذرانیم میگوئیم صد ریال يك پهلوی است ولی در عمل به بینیم چه پیش میآید اینطور نباید باشد که مثلاً صدی دو هزار یا بیشتر یا کمتر فرق داشته باشد این یکی يك وقت هم این است از طرف دیگر باید دید واقعا این يك پهلوی ما هم پهلوی چاپ میشود یا نه؟ اگر چاپ میشود خوب چطور میشود این و طرز تقسیمش چطور میشود و اینهایی که ضرب میشود و سکه کرده اند و موجود است اینها همین جور میماند با بجزریان می افتد یا بجزریان معینی می افتد؟ این را توضیح بدهند

وزیر مالیه (پشت کرسی خطاب) - جواب آقای

رهنما را از اینجا عرض میکنم برای اینکه صدای بنده بهتر برسد و آقایان توجه بفرمایند میفرمائید يك چیزی بجزریان بیافتد و یکی هم رایج باشد این دو مطلب است يك وقت ممکن است رایج هست البته سکه هم می شود ولی در جزریان نیست این اشکال هائی که ما داریم اسکناس که در مقابلش ذخیره دارد پول ذخیره دارد بقول فرنگی ها بنام کورتور یعنی ذخیره در مقابلش داشته باشد که اعتبار این اسکناس بواسطه آن ذخیره است که آنجا خوابیده است چه بما بدهند چه ندهند اما میدانید که این آنجا خوابیده است و اعتبار است. در بعضی ممالک بلکه در اغلب ممالک دنیا تا وقتی که بحران نبود اسکناس را که

میبرد آنچه که در مقابلش بود فوری میدادند در ایران نقره باید بدهند در ممالک خارجه وقتیکه میبردید طلا را بدست خود آدم میدادند فوراً ولی حالا بواسطه این بحران عمومی البته اطلاع دارید که در خیلی از ممالک با وجود اینکه در هر يك ممالک با اینکه در مقابل اسکناس وجود طلا هست معذک در دست اشخاص نمیدهند برای اینکه از بیرون رفتن از مملکت و از خروجش از خیلی چیزها مانع شوند و طلا را محفوظ نگاه دارند ما در مقابل اسکناس تنها نقره نخواهیم داشت پهلوی طلاست و پهلوی برای نقره استعمال نمیشود و طلاست ولی همینطور که فرمودید پهلوی ممکن است صد ریال باشد یا ممکن است بیشتر یا کمتر شود ولی هر پهلوی معادل صد ریال است ولی در عمل وقتی که جریان پیدا کرد ممکن است بیشتر از صد ریال باشد ممکن است کمتر چرا الان يك لیره انگلیسی بیست شلینگ است مادامیکه در مقابلش طلا بدهند وقتی که در مقابلش طلا ندادند ممکن است بیشتر شود ولی اساساً وقتی که در مقابلش طلا ندادند ممکن است که نسبتش به نقره بالا و پائین برود ولی اساس محفوظ است در مقابل اسکناس بقدر کافی ذخیره داریم یعنی ذخیره و نقره کافی خواهیم داشت و ذخیره اسعاری کافی خواهیم داشت و ذخیره طلای مسکوک و شمش طلا را هم سکه خواهیم کرد و پهلوی سکه خواهد شد و بطور سکه در بانك ملی در انجائی که ذخیره اسکناس محفوظ می ماند نگهداشته خواهد شد و شاید از آقایان هم دعوت شود که تشریف بیاورند و با چشم خودشان به بینند شاید هم نه فقط آقایان بلکه همه مردم بیایند در پشت شیشه به بینند اما الان با همین وسائل خودمان یعنی غیر از اسعار خارجی مان و ذخیره اسعار خارجی هم که هست و هم باید تدارک شود يك ملیون مقال طلای خالص شمش داریم برای ذخیره همین کار فوراً تخصیص داده خواهد شد و این البته سکه هم میشود شمش دم میشود و آنجا گذارده میشود ولی بجزریان افتادش يك مطلب دیگری است ممکن است يك مملکتی صلاح خودش را نداند که امروز طلا را بجزریان بیندازد و ممکن است بجزریان نیندازد و اینرا باید عرض

ن
،
ا

کنم که در آن اوقاتی هم که اسکناس های مالک خارجه در مقابلش طلا بود باز گرفتن طلا آسان نبود و طلا نمیدادند و در مقابلش شرائطی بود و در بعضی ممالک کمتر از صد هزار گرم با پانصد هزار گرم یکجا نمیشد گرفت بعد از جنگ هم کسیکه يك ورقه اسکناس میبرد به بانک در مقابلش طلا نمیدادند با وجودی که قانون دادن طلا بر جا بود حالا که در خیلی از ممالک که اساس پولشان بر طلاست این چیز برداشته شده است یعنی بانک دولتی امتناع میکند در اینکه وقتی که اسکناس بهش میدهند فوراً طلا بدست اظهار کنند بدهد ولی معدلک طلا را ذخیره اش را دارند و باید هم داشته باشند

رئیس - آبانیکه با ماده دهم موافقت دارند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده یازدهم قرائت میشود
ماده یازدهم - انتشار اسکناس بیش از مبالغ معینه در این قانون اکتفاً ممنوع است انتشار اسکناسهای اضافی در هر دفعه منوط با اجازه مخصوص است که باید برضیق قانون مخصوص تخصیص شود

رئیس - اشکالی نیست؟ (گفتند - خیر) موافقین با ماده یازدهم قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده دوازدهم
ماده دوازدهم - صدور طلا و ورود نقره در هر موقع که برای احتیاجات مسلم اقتصادی مملکت لازم شود بموسط بانک ملی و بر حسب اجازه مخصوص هیئت دولت بعمل خواهد آمد

رئیس - اشکالی نیست (خیر) موافقین با ماده ۱۲ قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده سیزدهم
ماده ۱۳ - کلیه کسانی که از قبول پول رایج مملکت

میرود همین کار را میکنند که يك مقداری از پولشان کم بکنند حالا بنده توجه دولت را جلب میکنم که يك مرافقت تامی داشته باشند که از این پیش آمد جلوگیری کنند

وزیر مالیه - مسئله پول جدید در هر مملکتی که پیش میآید مسئله اعتماد و اطمینان عمومی است که البته برای رواج هر پولی از لوازم اولیه است و بنده میخواهم باین مناسبت عرض کنم که تمام آنچه که برای این کار لازم است آقایان ملاحظه فرمودند که در قانون پیش بینی شده حالا هم برای رفع نگرانی آقای فرهمند شفاهاً عرض می کنم که در این بابت هیچ قصوری نخواهد شد البته در قانون ملاحظه فرمودید که بانک ملی ایران مکلف است که هر کس مسکوک فعلی را بیاورد مسکوک جدید باید بدهند و اگر غیر از این بود میگفتیم از اول فروردین یا تا آخر فرودین موقوف است و ما امیدواریم که ضرابخانه میرساند اینها بکفایتش با اسکناس تبدیل میشود و بکفایتش برای اینکه نقره در دست مردم باشد نقره میشود البته این را بمردم خواهیم رسانید و بهمه جا هم خواهیم فرستاد و بنده تصور هیچ اشکالی از طرف دولت یا مأمورین دولت یا بانک نمیکنم برای رفع این شبهه باید عرض کنم که مسئله مسکوک معیوب هم که گفته میشود اینجا يك شبهه عمده هم هست که برای عامه حاصل شده است و آن این است مسکوک شکسته و سوراخ دار و حلقه دار باید کم برداشته شود ولی سائیده را باید بردارند آقا يك کسی با بانک طرف حساب است بانک مکلف است که اگر شما که با بانک حساب دارید حالا پانصد تومان پول سائیده هم میبرید باو میدهید او قبول میکند اما مردم خیال میکنند بانک مکلف است سائیده را بگیرد و عوضش پول سائیده بدهد وقتی که شما پول سائیده را رایج میدانید دیگر بانک مکلف نیست باین کار مثل این است که شما قانون بگذرانید که هر کس سکه مظفرالدین شاهی دارد ببرد بیانک و سکه ناصرالدین شاهی بگیرد این غیر ممکن است که بانک را مکلف کنیم که دو تا پول رایج را بکیش را

بگیرد یکیش را نکیرد البته در محاسبات ما میکوئیم پول سائیده رایج است دولت خودش قبول میکند بستخانه قبول میکند کمرب قبول میکند فردام قبول میکند اما برای اعتماد عمومی کان میکنم که بهتر از این نمیشود اعتماد پیدا کرد که يك قران را از مردم بگیرند که بایه و مایه آن و قدر و ارزش آن عبارتست از فلا نقره نقره خالص که عین همان نقره را بهش بدهند با بکفایتی مس زیاد تر که ما حساب کردیم صدویست هزار تومان دولت در اینکار زیان میکند برای اینکه قران چهار گرام و شش عشر گرم وزن دارد و از این چهار گرام و چهارده سانتی گرامش نقره خالص است و چهار صد و شصت سانتی گرامش مس است که روی هم رفته میشود چهار گرام و شصت سانتی گرام یا شش عشر گرام و البته آقبانی که حساب کرده اند بهتر میدانند اما ریل از این بزرگتر است یعنی پنج گرام وزن دارد و از پنج گرام باز چهار گرام و چهار سانتی گرامش نقره خالص است و نقره خالص هزار عیاری است و عوض اینکه ۶ سانتی گرم مس داشته باشد ۷۶ سانتی گرام مس دارد و خود این مس در پنجاه میلیون پول که در این مملکت رایج است همین زیادی مس را وقتی که حساب میکنیم صدویست هزار تومان از کیسه دولت میرود به جیب مردم پس ما يك شاهی منفعت نمی بریم و صدویست هزار تومان هم دستی میدهیم و علاوه بر این این پولهای سائیده را میگیریم و پول تازه که در ضرابخانه جدید با ماشینهای جدید بیرون می آید بدست آنها میدهیم که انشاء الله تا پنج شش سال دیگر هم سائیده نخواهد شد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - آقای شریعت زاده با کفایت مذاکرات مخالفید بفرمائید؟

شریعت زاده - تذکری را که آقای فرهمند دادند و آقای وزیر مالیه جواب دادند بنده يك نظری دارم اگر اجازه بفرمائید عرض کنم (چند نفر از نمایندگان - بفرمائید آقا) بنظر بنده در موقع تبدیل واحد پول در

مملکت دولت باید تمام وسائلی که موجب حصول امنیت و اعتماد عمومی از حسن عقیده دولت است فراهم کند و وقتی که کرده است البته وظیفه خودش را انجام داده است و امیدواریم همینطور هم بشود بهمین جهت عرض میکنم در خصوص یول سائیده که گفته میشود دولت متضرر میشود آقای وزیر مالیه باید متوجه باشند که این پولها در نتیجه کار اینطور شده است و هیچکس هم تقصیری ندارد این پول رایج است و هر یول رایجی هم معادله میکند با آن میزان طلائی که در موقع رواجش در دنیا جریان داشته بنا بر این اگر شما میدید قیمت رایجش را میدید که معادله میکند با آن طلائی که در موقع رواجش معادله میکرد عرض دیگری که بنده داشتم برای تذکر است در ماده ۱۴ قید شده است که این قانون پس از تصویب مجری خواهد شد بدیهی است نظر این است که بلافاصله پس از تصویب بموقع اجرا گذارده میشود و اگر غیر از این بسود تابع قواعد عمومی میشد زیر هیچ قانونی معنی ندارد که قبل از تصویب اجرا شود البته بعد از تصویب است حالا کی اجرا میشود؟ وقت اجرائش را چون معین نکرده اید تابع قواعد عمومی است یعنی پس از انتشار در صورتیکه نظر دولت و نظر بمذاکرانی که شده بنظر میرسد منظور این است يك قسمتی از اول فروردین است و قسمتهای دیگر بلافاصله

وزیر مالیه - قسمت اول فرمایشاتشان يك تقصی دارد و آن اینست که نقره در مقابل طلا نیست نقره اگر در مقابل طلا بود ریال را معادلینجقران و شش قران میشد فرض کرد ولی همین قیمت ذاتی خودش را دارد ممکن است که بعضی اوقات يك نقره يكقران بيك قران نمی ارزیده و يك گندم یا چهار گندم یا نیم نخود هم کمتر شود بعضی اوقات هم ممکن است نقره گران شود و از يكقران هم تجاوز کنند ولی این معلوم است که يك مثقال نقره دارد یعنی چهار گرام و ۱۴ سانتی گرام نقره خالص دارد و ارزش دارد بهمان اندازه که چیز است و البته منظور این

نیست که مردم يك چیزی بدهند بواسطه رواجش و سکه اش مثل قرانهای حالیه هست منتها قرانهای خیلی تازه و صاف و پاک و از وزنش هیچ کمتر ندارد و سائیده هم نیست اما مسئله جاری شدن قانون از قبل از فروردین عرض میکنم سکه ها از اول فروردین جاری میشود اسکناسها از اول فروردین بموقع اجرا گذاشته میشود ولی هیچ دلیلی ندارد که ما تمام مواد این لایحه را بگوئیم از حالا بموقع اجرا گذارده شود در صورتیکه امروز که قانون تصویب میشود همین فردا هم بانك میتواند ۲۵۰ ملیون ریالی که بهش اجازه دادید سفارش بدهد. ممکن است از فردا هم حکمش جاری شود اگر چه ما قصدی نداریم آن قسمت را فعلاً تسریع کنیم ولی البته قانون از حالا جاری شود بهتر است و باید مقدمات کار از حالا تهیه و انجام شود تا بمبارکی انشا الله از اول سال بجریان بیفتد.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - چون آقای افسر همیشه محتاط هستند ما هم عمل با احتیاط میکنیم یعنی رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی میگیریم بمجموع لایحه آقایانیکه موافق هستند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. اگر اجازه میفرمائید دوساعت تنفس داده شود (صحیح است) الان یکساعت بعد از ظهر است سه ساعت بعد از ظهر مجلس میسائیم و کار بودجه مملکتی را تمام میکنیم

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و بلافاصله سه ساعت [مقارن چهار بعد از ظهر] مجدداً بریاست آقای دادمگر تشکیل گردید)

[۵ - شور و تصویب لایحه بودجه ۱۳۱۱ مملکتی]

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع به بودجه مملکتی مطرح است

خبر کمیسیون

کمیسیون بودجه لایحه بودجه سال ۱۳۱۱ را با حضور آقای وزیر مالیه تحت شور قرار داد و بالایحه تقدیمی موافقت نموده و عین ماده پیشنهادی دولت را برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

رئیس - عین ماده واحده پیشنهادی دولت قرائت میشود:

ماده واحده - مجلس شورای ملی بودجه سال ۱۳۱۱ مملکتی را (باستثنای عواید حق الامتياز نفت جنوب از بابت سال ۱۹۳۱ میلادی که در سال ۱۳۱۱ وصول و پس از وضع معادل هفت هزار پهلوی از آن بقیه بحساب ذخیره مملکتی منظور خواهد شد) مطابق صورت ضمیمه که از حیث عایدات بمبلغ چهار صد و بیست و يك ملیون و چهار صد هزار (۴۲۱۴۰۰۰۰۰) قران و هفتصد و هشتاد و چهار هزار (۷۸۴۰۰۰) لیره و از حیث مخارج بمبلغ چهار صد و بیست و يك ملیون و سیصد و نود و نه هزار و هشتصد و هفتاد (۴۲۱۳۹۹۸۷۰) قران و چهار صد و هفت هزار و یکصد و هفتاد و شش (۴۰۷۱۷۶) پهلوی بالغ میباشد تصویب و به وزارت مالیه اجازه میدهد که مخارج مملکتی را اعم از حقوق و مصارف ماهیانه از ابتدای سال ۱۳۱۱ در حدود اعتبارات مصوبه در صورت ضمیمه و مطابق بودجه تفصیلی ۱۳۱۰ تا حدی که اعتبارات مصوبه در بودجه های تفصیلی در بودجه های ۱۳۱۱ دارای اعتبار میباشد بپردازد تا بودجه های تفصیلی که باید تا آخر فروردین ماه ۱۳۱۱ به کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی پیشنهاد شود از تصویب کمیسیون مزبور گذشته و از تاریخ تصویب کمیسیون بودجه های مذکور را مطابق تصویب کمیسیون بپردازد و پرداخت وجهی بابت اعتبارات سالیانه و مخارج غیر تابتة منظوره در بودجه وزارت خانه ها و ادارات (باستثنای مواردی که مسمول قانون صوبه ۱۴ دیماه ۱۳۱۰ بوده باشد) مطلقاً موکول بتصویب بودجه ها از طرف کمیسیون بودجه خواهد شد.

رئیس - ماده واحده مطرح است. آقای دیبا

طباطبائی دیبا - اولاً جای نهایت خو شوقتی است

که بودجه سال جدید از حیث عایدات يك مبلغ معتنی بهی برش علاوه شده و از حیث مخارج هم تکافو و توازن بودجه ها است نسبت بسال جدید و بلکه مبلغی هم علاوه شده است ثانیاً دیشب در فراکسیون اگر چه تقریباً چهار ساعت در اطراف همین لایحه صحبت شد اعتراضاتی که آقایان داشتند یا سؤالاتی که داشتند آنجا گفتند و دولت هم يك جواب هائسی داد ولی در این ماده واحده بنده يك سؤالی داشتم و يك اعتراضی داشتم چون شب گذشته عرض نکردم خواستم اینجا عرض کنم اما سؤال بنده راجع باین است که در این لایحه یعنی در افلام متفرقه خیلی نوشته میشود. مثلاً مالیات مستقیم متفرقه، مالیات غیر مستقیم متفرقه یا در ضمن بودجه وزارتخانهها نوشته میشود عواید متفرقه عواید گمرک متفرقه بنده عقیده ام این است که در بودجه مملکتی عنوان متفرقه بدون اسم نوشته نشود. نظرم هست چند سال پیش از این يك مالیات خلاف قانونی در آذربایجان اداره مالیه از يك کسی گرفته بود آن شخص مراجعه بنده کردند بنده مراجعه بوزارت مالیه کرده تحقیق کردم بالاخره جوابی بنده دادند و آن این بود که اگر چه این مالیات صریحاً در قانون نیست ولی چون در ضمن بودجه عنوان متفرقه تصویب شده بود ما گرفتیم این را بنده عقیده ندارم که عنوان متفرقه در بودجه نوشته شود این را خوبست آقای وزیر مالیه توضیح بدهند که مقصود از متفرقه در اینجا چیست و بعد هم يك اصلاحی داشتم و آن اینست بعد از جمله در حدود اعتبارات مصوبه در صورت منضمه مطابق بودجه تصویبی ۱۳۱۰ نوشته شود بارعایت مواد قانونی بودجه سنه مزبور چون يك مواد قانونی هم داریم باید آنهم ملحوظ شود آن جمله هم باید اینجا علاوه شود **وزیر مالیه (آقای تقی زاده)** - قبل از اینکه داخل مذاکره موضوع بودجه بشویم لازمست يك اشتباهی که در خود ماده واحده شده است آن را عرض کنم و تمنی بکنم که آقا اصلاح بفرمایند آنجا که نوشته است هفت هزار لیره

باستثنای عوائد حق الامتياز ده هزار لیره است چون هفت هزار بهلوی نوشته شده در عایدات باید ده هزار لیره نوشته شود این را تمنی دارم اشتباه قلمی شده است . و اما اولاً قاراجع باظهار لطف و حسن ظنی که فرمودند راجع به بودجه‌ها و اینها بنده لازم میدانم عرض کنم که زیاد بودن عایدات و ترتیب و انتظام بودجه و مراتب حسن ظن و بالاخره اظهار لطفی که فرمودند راجع به بنده نیست مربوط به ترقی مملکت و ترقی تمام شعب ادارای (نمایندگان - صحیح است) و ترقی تمام شعب ادارای دولت است بنده اینجا یا هیچ سهمی ندارم یا خیلی جزئی ولی آن چیزی که اینجا راجع به خوشوقتی خود بنده است همیشه آخر سال است که از سال گذشته بیرون آمدیم وقتی که بتوانیم تا آخر سال مخارج را برسانیم اول سال هر چه بنویسیم تا يك اندازه پیش‌بینی حدسی است البته نمی‌توانیم قطعاً بدانیم که اینقدر عایدات داریم یا نداریم ولی البته باید پیش‌بینی بشود عایدات و هم چنین مخارج را می‌نویسیم ولی همیشه انسان کمال امیدواری را دارد و همه جهد را باید بکند و همه با هم بکنند تا بتوانند آخر سال مخارج مملکتی را برسانند. این یکی از ارکان عمده مملکت داری است خصوصاً در این ایام که بحران عمومی در دنیا است و بحران‌های اقتصادی و مالی را در ردیف بحران اقتصادی میدانند و هر مملکتی که بودجه‌اش تعادل نداشته باشد یا شکست بخورد تواند بودجه‌اش را پردازد صدمه بزرگی بر وارد می‌آید و گاهی هم از حیث اقتصاد مالی مختل می‌شود و اینکه بتوانیم تا آخر سال برسانیم البته باز عاید بنده نیست همه‌اش و همه با هم کمک میکنند سعی میکنند مجلس شورای ملی و هیئت دولت و تمام اشخاصی که در هیئت دولت هستند آنچه که عاید خود بنده شده شخصاً باید عرض کنم این است که هر وزیر مالی که بخواهد بودجه را تا آخر سال به تعادل نگاه دارد و خرجها را به آخر برساند باید رنجش هزار نفر را پیش از بقول معروف به تن بمالد و هر سال که بگذرد عده رنجیده‌ها زیاد می‌شود و ما این

مستقیم و غیر مستقیم یکی بیست و هفت تومان یکی بیست و پنج تومان و این‌ها که باین مقدار است از فروش اسباب‌کهنه است و غیر از این چیزی نیست
دیبا - اصلاحی پیشنهاد کردم چطور .

رئیس - آقای موید احدی

موید احمدی - بنده حقیقه امروز خیلی خوشوقت‌تر از هیئت دولت در چند موضوع تشکر دارم اولاً مطابق قانون اساسی بودجه سال ۱۳۱۱ را در آخر ۱۳۱۰ به مجلس تقدیم کرده‌اند که سالها آرزو داشتیم و حالا تقریباً دو دوره است که این قضیه انجام شده است موضوع دوم راجع به تکافوء بودجه است که سالها از اول مشروطه باینطرف هر کس اطلاعاتی نسبت به جمع و خرج مملکتی پیدا کرده همیشه کسر بودجه داشتیم حالا بحمدالله بودجه مان تکافوء کرده علاوه يك یولهائی هم از عایدات نفت جنوب ذخیره داریم و پول قد و شکر هم داخل در این موضوع نیست و علیحده است و دارای يك مبلغی در ذخیره بابت عایدات قد و شکر هستیم و يك موضوع دیگر که بعقیده بنده آنهم خیلی مهم است آن تعادل صادرات و واردات مملکت است که مطابق احصائیه که اخیراً از اداره تجارت منتشر شد صادرات و واردات مملکت هم مطابقت دارد اینهم واقعاً يك خوشبختی است که سالها آرزو داشتیم با تشکر در پیشرفت و حسن مراقبت دولت در این قسمتها این است بعضی نکات و مطالبی در بودجه عمومی مملکتی بنظر بنده رسید که بعرض آقای وزیر مالی برسانم این موضوعاتی که بنده ملتفت نشدم آنها را بفرمایند ببینیم چه ترتیب است يك موضوع عرض بنده راجع بعایدات راه آهن جنوب و شمال است عایدات راه آهن آذربایجان و دریاچه ارومیه بموجب قانون مخصوصی نباشد که خرج تکمیل خودش بشود عایدات راه آهن یله‌سواز هم باز قانونی از مجلس گذشت که آنهم خرج خودش بشود (افسر - یله بازار) بله یله‌بازار رشت لکن عجالتاً مبلغی از عایدات قد و شکر همه ساله خرج راه آهن جنوب و شمال می‌شود فعلاً

يك عایداتی دارد قانونی هم نباشد بگذرانیم که عایداتش جزء پول قد و شکر بشود و خرج خودش بشود چون همجو قانونی نگذرانیم در این بودجه هم اسمی از این برده نشده از این جهت این را خواستم سؤال کنم که در کجا منظور کرده‌اند که هر چه ولو کم هر چه عایدات دارد عجالتاً راه آهن شمال و راه آهن جنوب هر چقدر عایدات دارد اینرا در بودجه جمع باید گذارد یا اینکه يك قانونی پیشنهاد بمجلس بشود که عایداتش جزء عایدات قد و شکر صرف خودش بشود در هر صورت باید در یکجائی این مسئله تذکر داده شود که این عایدات در کجا باید منظور شود. این يك موضوع عرض بنده خواهش میکنم آقای وزیر مالیه توجه بفرمایند تا جواب بنده را همینطور منظم بدهند این موضوع تذکر اول بنده بود موضوع دوم از قراری که بنده اطلاع پیدا کرده‌ام و دیشب هم در فرا کمیون توضیحی در این موضوع داده شد مدارس صنعتی که در ایران داشتیم آنها از وزارت معارف خارج شده و اداره کل صناعت داده شد يك مدرسه صنعتی هم در طهران داریم که با آلمانها است یعنی معلمین آلمانی اداره میکنند و دولت ایران يك بودجه بان میدهد میخواستم اینرا هم سؤال کنم این مبلغی که برای اداره کل صناعت نوشته شده که تقریباً ده میلیون و خرده قران است بودجه مدرسه صنعتی هم جزء همین است یان آن خارج است این دو موضوع يك موضوع عرض دیگری داشتم که در سال گذشته خاطر می‌آید در همین موقع بعرض دولت رساندم و حالا هم باز تذکر میدهم تقریباً در سال گذشته سی هزار تومان عایدات مدارس در بودجه نوشته شده بود اما سیست هزار تومان گذاشته شده بنده در سال گذشته استدعا کردم از دولت که وقتی يك بودجه چهل و دو ملیونی داریم بیاییم مدارس را مجانی کنیم و این بیست هزار تومان را ازش صرف نظر کنیم اولاً مبلغ قابل نیست و ثانی براین از تعلیم و تربیت يك مالیاتی گرفتن خوب نیست و حالا بنده می‌بینم که مثلاً در همین بودجه سیصد هزار تومان

پیش بینی شده برای مخارج غیر مترقبه که اگر برای دولت پیش بیاید ممکن است این را دو بیست و هشتاد هزار تومان بنویسند که این بیست هزار تومان را برداریم و از عایدات مدارس صرف نظر کنیم (چند نفر از نمایندگان صحیح است) علتش را هم عرض میکنم بعلمت اینکه تا این را فکر نکنید آدم بگوید خوب بچه های اعیان و اشراف مدرسه میروند يك حقى بدهند لکن اینطور نیست اولاً آنها بچه ها شان را اغلب بارویا میفرستند و ثانیاً از آن اغلب فقیرند الان خود بنده اطلاع دارم از کرمان صد و ده بیست تا هستند که در طهران تحصیل میکنند و اغلب فقیرند و حالا يك زحمتی برایشان تولید شده که باید بروند نظمی و افلاس خودشان را ثابت کنند آنوقت معافند و البته میدانید برای يك طفل محصلی غریب در طهران برود در نظمی ثابت کنند که من مفلسم (افسر - بچه زحمتی) این يك کار خیلی مشکلی است بنده عقیده ام این است که دولت يك توجهی نسبت به عامه محصلین و عامه مردم بکند و از این بیست هزار تومان صرف نظر بکند بودجه مان هم طوری نمیشود سبصد هزار تومان برای مخارج غیر مترقبه گذاشته ایم دو بیست و هشتاد هزار تومان باشد اینهم يك موضوع عرض بنده است که لازم دانستم عرض کنم یکی دیگر در بودجه وزارت پست و تلگراف يك مبلغی گذارده شده برای سیمکشی البته دولت خودش در نظر میگیرد نقاظی که اهمیت دارد و الا هم فلاحهم را ملاحظه میکنند لکن ما وظیفه داریم که يك تذکری بدهیم بنده خاطر می آید هر وقت يك لایحه اعتباری راجع به پست و تلگراف در این جا مذاکره شده مخصوصاً آقای روحی راجع به تلگراف رود بار و جیرفت که یکجای مهمی است تذکر داده اند و چهار سال است که بنده خاطر می آید همیشه وعده داده شده سال آتی میکنیم سال بعد میکنیم با آن راهی که الان دولت در نظر دارد که از خراسان بیآورد و از روی جیرفت و رود بار برده به بندر عباس که راه خیلی مهمی است مسلم است

خبیص سن بروز کرده در حدود جیرفت هم يك ملخ دریائی آمده که همان ساعت هم به آقای حکیمی بر حسب وظیفه اطلاع دادم حالا آن ملخ درست است که فعلاً صدمه ندارد چیزی نمیخورد لکن این میماند و پور میگذارد آن پورش وقتی بیرون می آید که گندم آنجا در درو است و سن هم در خبیص بروز کرده است و اینهم لازمست از این مبلغی که برای دفع آفات تعیین شده است در این دو نقطه که سن آمده و ملخ بروز کرده جلو گیری بکنند و الا بکلی محصول آن حدود امسال از میان میرود و با این زحمتی که بواسطه نخریدن قالی در آن حدود پیدا شده و مردم واقعاً در فشار افتاده اند دیگر اگر ملخ خوارگی هم بشود گرانی هم بشود مردم واقعاً تلف میشوند باید دولت جلو گیری بکند از این که انشاء اله این محصول محفوظ بماند این بود عرایضی که بنده لازم میدانستم در این موقع تذکراً بعرض مجلس برسانم و آقای وزیر مالیه را متوجه کنم که اقداماتی در این قضایا بفرمایند.

وزیر مالیه - ملاحظات آقای مؤید احمدی اگر همه اش در خاطر مانده باشد (که تصور میکنم مانده است) یکی راجع به مدارس صنعتی بود این مدارس را چون بودجه اش را از وزارت معارف خارج کرده اند و ضمیمه اداره کل صناعت کرده اند این منظور نان حاصل است در باب عایدات راه آهن این راه آهنی که تازه راه افتاده است البته باید معلوم بشود ولی مال راه آهن جلفای تبریز بموجب قانون مخصوص صرف خودش میشود البته این راه آهن هم وقتی عایداتش زیادتر بشود برای آن فکری خواهد شد فعلاً مخارج کلی دارد بهره برداریش هم مخارج کلی دارد عجاله عایداتش اینقدر زیاد نمیشود که عایداتش برود جزء عایدات دولت و مخارجش را از وجوه حاصله انحصار قندو چای بدهند البته برای آن باید يك ترتیبی بدهند و يك قانونی بگذرانند که عایدات آن هم که جدا گانه ضبط میشود بمصرف خودش برسد. در باب سیم تلگراف و ثبت اسناد و نایب الحکومه ها اینها همه صحیح است و اینها همه آمال و آرزو هائی است

که باید بتدریج همه اش بعمل بیاید ولی باید این را ملاحظه بفرمائید که آن اندازه که دولت قدرت و استطاعت دارد این موسسات جدید و این موسسات اداری را بسط میدهد بتدریج ولی تصدیق بدهید يك مملکتی که هیچکدام اینها نداشته ثبت اسناد و سجل احوال اصلاً وجود نداشته عدلیه هم میشود گفت آنهم نبوده مدارس هم سی سال پیش از این در طهران و شاید یکی دو تا هم در تبریز و اصفهان بوده سال بسال اینها را بسط میدهند و این البته محتاج بعایدات است هر چه عایدات هم زیاد بکنید تقسیم بآنها میشود و هر کدام از این ادارات را که به بینید ملاحظه خواهید فرمود که بودجه اش زیاد شده است اگر به بودجه اداره ثبت اسناد توجه بفرمایند ملاحظه خواهید فرمود ۶۴۵۰۰۰۰ منظور گردیده و مبلغی از بودجه سابق اضافه است در سال جاری هم چیزی منظور شده بود که بتدریج اضافه شود برای این است که میخواهند بسط بدهند ولی روی اینکه ثبت اسناد را در تمام اکناف و اطراف مملکت بسط بدهند محتاج به دو چیز است که یکی مشکل است و یکی دیگر مشکل نزدیک به محال است آنکه مشکل است باید عایدات خیلی کلی اختصاص بدهند در میلیون و سه میلیون و در سال که یکبار در تمام مملکت شروع بکنند و دوم که خیلی مشکل است پیدا کردن آدم یعنی تهیه مامورین آماده و آشنا باین کار است که بتدریج کلاس درست میکنند و تهیه میکنند و یواش یواش جلو میروند البته بنده تصدیق دارم که بعضی جاها که دور دست است یک قدری محرومند از این نعمت ها و کم کم به آنجا ها هم میروند ولی تصور میکنم که آقای وزیر عدلیه راجع به کرمان و بزد آن اندازه که ممکن است امسال اقدام بنمایند و بتدریج هر سال بیشتر بکنند تا تمام شود مخصوصاً در يك موضوع در باب ثبت اسناد وقتی که ثبت عمومی بشود هر ولایتی که تمام بشود ممکن است يك هیئتی از دستگاه آنرا بولایات دیگر بفرستند ولی تمام ایران را در آن واحد بایک لشکری از ثبت اسناد هم نمیشود احاطه کرد. اما راجع به سیم تلگراف

درست عیناً خطوطی را که میفرمائید بنده نمیدانم ولی اطلاع دارم که خطوط زیادی منظور شده است و شاید يك قسمتی هم همان طرفهاست چون میدانم که يك قسمتی در طرف بلوچستان است و گمان میکنم يك قسمت در کرمان باشد و قریب هشتصد هزار تومان تقریباً يك پرگرامی برای سیم کشی درست شده است که در سه سال انجام بگیرد و دریست و پنجاه هزار تومان در همین امسال منظور شده است و البته در اطراف و اکناف مملکت میرسد البته قصبه های بزرگتر اول و قصبه های کوچکتر بعد می آید البته شهر های مهم زود تر از همه لازم است. در باب نایب الحکومه ها هم عیناً همین را باید عرض کنم سابقاً که حکام و ولایات بزرگ هم مواجب نداشتند بتدریج برای آنها حقوق مقرر شد و برای اینها هم کم کم معین میشود و مخصوصاً مقررات صالحیه ها و بلدییه ها یعنی کارهای صالحیه و بادیه که به آنها رجوع میشود این عیب رفع میشود و دولت اساماً در نظر دارد که بتدریج اگر میسر شود یعنی غایت آمال است که این چندین کار را در ولایات جزء وظیفه يك نفر بکند فرض بفرمائید حالا اداره صناعت و فلاحات و تجارت در طهران بنا شده اداره ثبت اسناد، اداره سبج احوال هست اگر بنا باشد که هر کدام از این ادارات در هر نقطه ایران يك دستکاه داشته باشند این بی پایان است اینست که بتدریج می آیند در بعضی ولایات در بعضی جاها این کارها را یکی بکنند مثلاً وظایف نظمیه و نایب الحکومه ها را یکی بکنند یا نایب الحکومه نظمیه بشود یا نظمیه نایب الحکومه بشود و رئیس صحیه هم بشود وقتی که کار کم است دو رقم کار را بکنند و حقوق کافی هم بآنها برسد. در باب ملخ و سن خودتان اقدام فرموده اید و با اداره کل فلاحات اطلاع داده اید البته اقدام میشود در باب ملخ بنده اطلاع دارم که مشغول اقدام هستند در باب سن اطلاع ندارم که چیزی حالا عرض کنم. اما مسئله که نگاه داشتم برای آخر عرض کنم

مدارس است در این باب خیلی بحث شده است پارسال هم این جا بحث شد ما نباید يك كاری بکنیم که بر خلاف اصول تمام عالم باشد دولت برای اینکه مالیات از مردم بگیرد چندین تکلیف نسبت به مردم دارد باید امنیت را در کوجه و بازار نگاه دارد در صحراها هم باید امنیت را حفظ کند و بیابانها باید امنیت داشته باشد سبج احوال را باید تدارک کند و مجانی کند اگر دو نفر با هم دیگر دعواشان شد محلی برای مراجعات و محاکمات باید باشد اما خیلی چیزها تکلیف دولت نیست مثلاً تکلیف دولت نیست که برای مردم تأثیر بر پا کند تأثیر خیلی چیز خوبی است ولی دولت مکلف نیست فرض کنید هر پدری برای اولادش بعضی چیزهای اصولی و ابتدائی را جزء تکلیفش است بعضی چیزهای دیگر را اگر داشت میدهد اگر نداشت نمیدهد اینرا نباید اینطور معین کرد یعنی این عبارت را که فرمودید از تعلیم و تربیت مالیات میگیرند مالیات ازش نمیگیرند این مدرسه را بر پا کرده اند و اجرت میگیرند ازش مدرسه ابتدائی در تمام مملکت سابق نبود ولی تکلیف دولت فعلاً این است که مدرسه ابتدائی را زیاد کند سابق برای اینکه بچه الفبا را یاد بگیرد پدرش پول میداد پنجقران بکثومان میداد در ماه حالا مدرسه ابتدائی را دولت بجانی برپا میکند و تکلیف دولت است که وقتی مالیات میگیرد مردم را بتعلیم اجباری تکلیف بکند و مرد مرا تعلیم ابتدائی بکند ولی وقتی که تعلیم ابتدائی تمام شد دیگر کار خودش است برود بی کارش دکان باز کند ولی اگر میخواهد مدارج عالیتری را طی کند مدارس متوسطه یا عالییه را طی کند باید خودش پول بدهد و بالا برود اینجا حالا يك یله پارا بالا گذاشتند و در مدارس متوسطه هم آتهائی که بی بضاعتند مجانی قبول میکنند و آتهائی که با بضاعتند از آنها حقوق میگیرند و برای آن بی بضاعت هم ترتیبی منظور شده است و همین ترتیب باعث وسعت کار شده و باعث این شده است که سی هزار تومان پارسال

امسال بیست هزار تومان شده است ولی همین تصدیق را خیلی سهولت میدهند و بنده عرض نمیکنم بناحق تصدیق میکنند شاید بحق تصدیق بکنند بی بضاعت خیلی است و فقط وقتی که با بضاعتها باقی میمانند البته آنها باید پول بدهند آنهم در مدارس متوسطه و ما نباید مانع اینکار بشویم و هر یکتومانی هر يك ریالی برای بودجه ثلثت يك کمکی است و همینطور دینار دینار میاید و این عایدات تشکیل مییابد و تمنی دارم که همینطور که هست بگذارند باقی باشد و این ده هزار تومان هم که کمک شده است باز باندازه ده هزار تومان بصره معارف است و ده هزار تومان نمیدهند.

رئیس - آقای امین

حاج میرزا حبیب الله امین - عرض کنم اصولاً جای تردید نیست که عوائدی که گرفته میشود در مملکت در مقابل آن هم یکمخارجی اعم از مخارج وزارتخانه یا مخارج دیگری متناسب عایدات معین میشود (بعضی از نمایندگان - بلندتر) اگر چنانچه عایدات از حیث مبلغ کمتر حاصل شود از آنچه پیش بینی شده آخر سال موجب تأخیر و تعویقی در پرداخت وجوه خواهد شد یا در وسط سال یاد همان اول سال بنا بر این هر قدر که عوائد را صحیحاً پیش بینی کنیم از نقطه نظر بودجه و جریان امر بیشتر اهمیت دارد این البته يك مسئله اصولی است. عرض بنده در اینجا راجع بعایداتی است که برای تنباکوی اصفهان در اینجا معین شده محصول تنباکوی اصفهان سال بسال مختلف است و اگر چه در سالهای خوب مقدار مهمی صادر میشود و شاید همین مبلغ و بلکه بیشتر هم وصول نماید ولی شرط احتیاط آنست که حد اقل را گرفته و میزان کیسه صادر را مطابق همان حد اقل مثلاً بیست و پنج هزار کیسه تخمین نمود ولی بحسابی که من کردم این شصت هزار لیره که منظور داشته اند از بیست و پنج هزار کیسه بیشتر میشود و اگر مطابق حد اقل محسوب میشد احتیاط مالی نزدیکتر بود اخیراً شنیدم که يك قرار دادی بایک نفر خارجی راجع بتنباکوی اصفهان بسته اند و او هم فعلاً رفته است و بنده

دیگر اطلاعی ندارم که قرارداد باعتبار خودش باقی است یا نیست لابد يك قرار دادی بسته اند که عوائد دولت شصت هزار لیره میشود و این بنظر بنده محتاج توضیح است چنانچه عرض کردم قیمت تنباکو در حد اقل به شصت هزار لیره نمیرسد خواستم آقای وزیر مالیه در این موضوع يك توضیحاتی بدهند که اصل مقصودشان از تنباکوی اصفهان چیست چنانچه عرض کردم البته شصت هزار لیره را که از مردم نمیخواهند بگیرند البته عایدات این تنباکو هم از فروش بهمان خریدار خارجی است پس چگونه ازین مبلغ بطور اطمینان شصت هزار لیره عاید دولت خواهد شد؟

وزیر مالیه - بنده که قلیان کش نیستم از تنباکو خیلی کم باید اطلاع داشته باشم و آقای حاج امین التجار که اهل اصفهانند و خیلی بیش از ما در این موضوع باید مطلع باشند ولی در این موضوع بدبختانه یا خوشبختانه بنده يك زحمتی بگردن دارم که اطلاعاتم خیلی کامل شده و میدخشید از اینکه عرض کنم که اطلاعات ایشان در این خصوص مبتنی بر اخبار صحیحه نبوده تنباکوی اصفهان بر طبق احصائیه هائی که ما داریم و بر طبق آنچه که تجار صادر میکردند قریب ششصد الی هفتصد هزار من صادر میشده است راست است که حد اقلش بیست و پنج هزار کیسه (حاج امین - بنده هم همین مقدار را عرض کردم) این بیست و پنج هزار کیسه که صادر میشود در قسمت عمده به سوریه و مصر و به ممالک دیگر به ترکیه و بعد به عدن و جزایر مشرق افریقا و از مدتی باینطرف یک قسمت عمده و خوبی بامریکا از تنباکو های خوب اصفهان صادر میشود. تجار ما وقتی که صادر میکردند البته بقیه های مختلف میفروختند در ممالک خارجه و اوقاتی شده است که خیلی قیمتهای خوب هم فروخته اند اما از دوسال قبل آنچه که بنده اطلاع دارم از چهار لیره و اینقدرها یا يك قدری بیشتر میفروختند البته این قیمتی است که آدم ببرد آنجا و نگاه بدارد و خودش بفروشد اگر چنانچه بخواهند در

خود مملکت بفروشد و در همین جا پولش را بگیرند باید کمتر بفروشد. قرار دادی که با يك نفر از اهل سوره بسته شده بود راجع به این بود که او تمام محصول تنباکوی اصفهان را هر چه حاصل می آید همه را تعهد کرده است که از دولت بخرد و صادر بکند باستثنای سی و پنج درصدش یعنی شصت و پنج درصد تمام محصول را باید صادر بکند و این شصت و پنج درصد محصول شاید از بیست و پنج هزار کیسه هم زیاد تر بشود و اگر همان بیست و پنج هزار کیسه را منظور بداریم چون او بهر کیسه چهل و هفت شلینگ انگلیسی میدهد این خودش قریب شصت هزار لیره میشود یعنی بیست و پنج هزار تا دو لیره میشود پنجاه هزار لیره و بیست و پنج هزار هفت شلینگ میشود صد و هشتاد و پنج هزار شلینگ که جمعاً در حدود شصت هزار لیره میشود و از این جهت ما در همان حدود بیست و پنج هزار بیست و شش هزار کیسه را که با این عوائد در نظر گرفتیم ۶۰ هزار لیره میشود که منظور کردیم و این چیز بکاهش بختی میشود قاطع نیست ممکن است که یکسال بدی پیش بیاید و کمتر حاصل بشود و یکسال خوبی پیش بیاید و خیلی بیش از این حاصل شود عجلتاً آنچه که اطلاع دارم محصول سال ۱۳۱۰ خیلی خوب بوده است و حاصل خیلی زیاد دارد و امید داریم که همین بیست و پنج هزار تا بیست و شش هزار کیسه عاید شود و برای اطلاع آقایان عرض میکنم که از محصول ۱۳۰۹ بعد از آنکه صد و هشتاد هزار من بداخله مملکت فرستاده شده بود سی و دو هزار من هم در همانجا مال يك ناحیه بود که مانده بود و خارج نشده بود و پنجاه هزار من دیگر که زمین مانده بود و هشتاد هزار من که در کیسه گیری کنار گذاشته بودند قریب هفده هزار و پانصد کیسه غیر از این ها حاصل شده که این شخص از ما خریده است.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

کازرونی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

کازرونی - بنده اولاً اعتراف میکنم که دولت در جزئیات و کلیات امور و تمام دقائق امور مراقبت حال مردم و مملکت را میکند و آنچه بنده عرض میکنم من باب تذکر است و اگر غیر از آنچه اعتراف کردم بگویم راستی کفران نعمت است. عرایض بنده راجع به جنوب ایران است و مخصوصاً بنادر که متأسفانه بد اقبالند و بدشانسند این است که دولت مراقبت ندارد.

افسر - در کفایت مذاکرات بفرمائید.

رئیس - آقای افسر چه میفرمائید؟

افسر - ما گفتیم مذاکرات کافی است ایشان مخالف بودند باید در عدم کفایت مذاکرات صحبت کنند.

رئیس - منعی نمی بینم که در بودجه مملکتی بیشتر صحبت شود در همین ضمن هم انتظار میبریم که اکثریت برای رأی حاضر گردد.

افسر - تقصیر بنده نیست مقصود یادآوری در نظامنامه بود.

کازرونی - از يك طرف بواسطه دخالت نا مشروع خارجیه و از طرف دیگر بواسطه لافیدیهای دولتهای سابق و بدی آب و هوای آنها وضعی جنوب ایران بقدری خراب است که دولت هر قدر دقت بکند و مراقبت داشته باشد باز عشری از اعشار این خرابیها را اصلاح نکرده است و بر بنده واجب است که تذکر بدهم. البته آقا بهتر از بنده میدانند که بنادر خلیج فارس که بنادر آزاد ایران است فوق العاده باید مورد دقت و توجه مخصوص دولت باشد لیکن تا حال بنده ندیده ام و اثرات کاملی مشهود نیست. حالا عرض میکنم که از جمله چیزهایی که برای بنادر مخصوصاً جنوب ایران لازم است صحیح است صحیح بکلی ندارد بوشهر بقدری هواش مسموم شده بندر عباس بقدری هواش مسموم شده است که روزانه بطور عادی یکمده مردم زیادی میمیرند و تمام فریاد مردم این است که بداد ما برسید و يك اطبائی بفرستید که اقلاما را از مردن نگاه بدارد هم

بندر عباس هم منباب هم بندر بوشهر و همچنین سایر بنادر بقدری هواش مسموم است و بقدری احتیاج بطیب دارند که میخواهم عرض کنم در درجه اول است بنده متأسفانه بودجه تفصیلی هم در دستم نیست که به بینم چیزی منظور شده یا نه میخواستم استدعا کنم با آن دقتی که دارید و علاقه که دارید در نظر بگیرید که برای دینار تا حد کافی طبیب معین شود. یکی دیگر از عرایض بنده راجع بمعارف است مخصوصاً باز از برای جنوب ایران در آن قسمت ابتدائی هم که فرمودید دولت بایستی انجام بدهد هنوز ندارند حقیقه در تمام بنادر بقدری که مردم دست و پا کرده اند برای معارفشان هنوز بجائی نرسیده است تمام بنادر که از ابتدا تا انتهایش در حدود سیصد فرسخ است تأسیسات معارفی فوق العاده کم دارد مثلاً بندر عباس که يك بندر مهمی است که من بعد یعنی بعد از این روز بروز هم بر اهمیتش افزوده میشود یکمدرسه پنج کلاسه دارد دو تا یاسه مدرسه دو کلاسه دارد و بهمین حال کوچکی باقی مانده از دو ساله بالا نمیرود و بنده همچو چیزی تا بحال ندیده ام که يك چیزی دو ساله باشد و بحال وقفه باقی بماند. از جمله چیزهایی که دولت بساید در نظر بگیرد برای بنادر اسکله و یرت است برای گمرکات ایران برای بنادر ایران نه بوشهر نه عباسی ندانم که نه سایر نقاط يك جائی نیست که يك کشتی اعم از بادی یا آتشی بتواند مقری برای خودش قرار داده باشد و مخصوصاً بندر عباس يك بنای پانصد ششصد ساله است که گمرک از او استفاده میکند دولت امروز بیش از همه چیز توجهش به گمرکات است مال - التجاره هائی که وارد میشود بیشتر مورد استفاده دولت است اقلاً يك انبار هائی ساخته شود يك گمرکائی ساخته شود يك یرتهائی ساخته شود که مال التجاره مردم مصون بماند هم خود دولت بیشتر استفاده کرده و هم تجار مال التجاره شان مصون و محفوظ میماند یکی دیگر از عرایض بنده که پیشتر مکرر با آقای وزیر مالیه صحبت داشتم و موافق عقیده و مسلکشان است این است

که مخصوصاً از چند سال پیش باین طرف شروع شده که اطلاق خالصه بر املاک مردم میکنند مخصوصاً در جنوب ایران و اینرا طوری تعمیم داده اند که ساکنین بنادر و جنوب ایران مثل این است که از آسمان باین آمده اند و دارای يك وجب زمین نبوده اند بنده از آقای وزیر مالیه استدعا کردم بر فرض اینکه این خالصه مختص دولت باشد بطور قطعی املاکشان را جزء خالصه خودتان حساب بکنید که تکلیف خودشان را آنها بدانند امروزه خشکسالی و قحطی در این جا بروز کرده است با عدم علاقه که مردم دارند یعنی می بینند ملکی که در دستشان است دولت میگوید خالصه من است ملکی که از ششصد سال پیش باینطرف بدآبهید داد و ستد شده نقل و انتقال شده حالا دولت بطور کلی میگوید مال من است اما مال شماست یعنی مال شماست که من حق استرداد از شما ندارم مال من است که در دست شما باشد اگر مال آنهاست بگویند مال شماست تا مردم بطور قطع نسبت باین تکه زمین خشک لم یزرع یا مزروع هر چه هست علاقه مند شوند این استدعای بنده را استدعا دارم (حضوراً هم عرض کردم) مورد دقت قرار دهند و خودتان هم میدانم علاقه دارید تعقیب بفرمائید.

وزیر مالیه - بنده راجع به تأسیساتی که در بنادر جنوب لازم است کاملاً تصدیق دارم و شاید يك پله بیش از اینکه آقای کازرونی میفرمایند تصدیق دارم ولی ایشان بصیر تر از بنده هستند و میدانم که دریای آزاد ما و بنادر مهم ما بنا در خلیج فارس است و باید هر نوع اقداماتی که ممکن است بشود ولی جوابش همان است که عرض کردم در باب این تأسیسات بتدریج اقدام میشود آن اندازه که ممکن است و اگر انتظار يك بنادر تازه دارید که هر يك چندین صد هزار بلکه بعضی میلیونها پول لازم دارد و آن محتاج بوقت است و البته دولت همه آنها را قصد دارد و نیت دارد که انجام بدهد. در باره خالصجات که فرمودید حضوراً و خصوصاً هم به بنده فرموده بودید بنده دستوری نوشته ام و کتباً داده ام بمأمورین مالیه

در جنوب که این اقدام را هیچوقت نکنند (کازرونی- متشکر) و سواد آنرا بسایر مامورین ممالیه و سایر جاهای دیگر فرستادم.

جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است.

اعتبار - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید

اعتبار - عرض کنم بودجه مملکتی بالاخره يك ماده واحده که بیشتر نیست و يك تذکرات مختصری هم هر کدام از آقایان که بنظرشان میرسد در اینموقع فرصتی است که بعرض برسانند بنده يك موضوع دارم که اگر اجازه بفرمائید عرض کنم (عده از نمایندگان - بفرمائید) عرض کنم اینجا بنده نگاه میکردم در قسمت راه آهن آذربایجان قانونی که گذشته است در سال ۱۳۰۶ بود که عوائد راه آهن آذربایجان را برای مخارج خودش تخصیص داده است و محدود کرده به پنجسال آخر سال ۱۳۱۰ مدتش منقضی میشود و از اول سال ۱۳۱۱ میبایستی عوائد آنها بجمع بیاید و مخارجش هم البته پیش بینی شود حالا این قانون است بنده میخواهم ماده واحده: بوزارتین ممالیه و فواید عامه اجازه داده میشود که عایدات راه آهن جلفا به تبریز و کشتی رانسی دریاچه ارومیه را پس از وضع مخارج عادی آن مؤسسات تا مدت پنجسال برای ساختمان و مرمت و خرید لوازم و اثاثیه راه آهن و کشتی های مزبور بصرف برسانند این در سال ۱۳۰۶ گذشته و از ۱۳۰۶ هم اجرا شده و قتیکه این پنجسال تمام شده دیگر بنده نمی دانم چطور ما این کنار میگذاریم مگر اینکه این قانون تمدید بشود اگر این قانون تمدید نشود بیستی اینرا اصلاح کرد (عراقی) - از ۱۳۰۷ است در اسفند ۱۳۰۶ تصویب شده) عرض کنم بودجه مملکتی هم در اسفند ۱۳۰۶ تصویب شده و بنده مخصوصاً خاطر دارم در همانوقت گفتیم از اول ۱۳۰۷ ولی گفته شد که امسال را احتیاج داریم که از امسال اجرا کنیم ولی حالا اینرا آقای وزیر ممالیه یادداشت بفرمائید و مراجعه بفرمائید

فلاقتدر باید خزانه بدهد و خزانه داری میکفت فلاقتدر باید بما بدهد و بالاخره يك قانونی این جا آوردیم گذرانیدیم که هیچکدام ندهند از اول ۱۳۰۷ باشد. راجع بمسئله سیم کشی ها البته و قتیکه بودجه تفصیلی وزارت پست و تلگراف بکمسیون میاید خودتان هم تشریف دارید این مطالب بحث میشود و بقین دارم وزارت پست و تلگراف آنقدری که ممکن بوده است منظور داشته اند از برای همه جای مملکت ولی بطور کلی سابقاً بعضی قوانین میاورند اینجامیکزاندیم که دولت مکلف است هر سال پنجاه هزار تومان برای سیم کشی بدهد یا برای معارف صد هزار تومان از فلاقتدر معین بدهد از عایدات پوست بره یا از عایدات راه فلاقتدر برای معارف بدهد این درست که فکر کنید يك قدری مخالفت پیدا میکند یعنی دولت هر سال مبالغی علاوه بر بودجه وزارت معارف جداگانه يك چیزی بهش بدهد اگر منظور این بود که هیچ چیز دیگر ندهند از عایدات عمومی میشد ولی مجبور است که يك چیز دیگری هم بدهد از عایدات راه هم فلاقتدر بدهد ولی دولت وقتی معین کند که از فلان محل معین صد هزار تومان باید بدهد دولت که سیصد هزار تومان باید بدهد برای اینکار آنها در ضمن مستهلک است چنانچه ملاحظه میفرمائید از عایدات راه سابقاً برای معارف يك سهمی منظور بود بعد يك قام کردند در ۲۶۲ هزار تومان که عجله در بودجه منظور است و همچنین برای صحیه ۷۴ هزار تومان منظور شده است برای سیم کشیها هم همین امسال دوست و پنجاه هزار تومان منظور کرده است لابد آن پنجاه هزار تومان یا فلاقتدر که فرمودید آنها در جزو او هست دولت میتوانست بگوید دوست و پنجاه هزار تومان نمیدم دوست هزار تومان میدم پنجاه هزار تومان هم بآن عنوان میدهد منتهی يك ملاحظه آقای اعتبار باقی است که میفرمائید مطابق آن فهرست باشد عرض کردم که در کمسیون بودجه در بودجه تفصیلی خودتان منظور میدارید و تشریف

دارید و ملاحظه خواهید کرد. اما راجع بمیزی ممیزی هم یعنی قانون متمم ممیزی است که از مجلس گذشته است و برای این پارسال هشتاد هزار تومان ما داشتیم امسال هم هفتاد و پنجاه هزار تومان منظور شده و امیدواریم که کافی باشد این اظهارنامه را در يك مدت معینی همه مردم بایستی بدهند ولی رسیدگی بآن و توضیح اختلافات و رجوع بخبره و تعیین و تشخیص اینها محتاج بوقت خواهد بود و فعلاً ظاهراً رو بهمرفته ۶۲ هزار اظهارنامه میشود در تمام ایران یعنی ۶۲ هزار قریه و مزرعه منظور شده و از این عده قریب سی هزار تا بش تصفیه شده یعنی رسیدگی شده و مرتب شده و نمره گذاشته شده الان هم با کمال جدیت مشغول این کار هستیم و امیدواریم در همین امسال و شاید تا آخر سال هم نکشد تا شش ماه بآخر سال خیلی امیدواری است که این کار بوضع خوبی تمام شود ولی خیلی خرج دارد مأمورین خیلی کوچکی نباید بفرستیم مأمورین با بصیرت بهمه جا میفرستیم و دقت میکنیم که آنچه که ممکن است از روی بصیرت باشد وقتی همه اش تمام شود مملکت باصطلاح فرنگی يك رنگ نظم و مرتبی خواهد داشت انشاء الله دفعه اول است که از همت مجلس شورای ملی و قانونی که گذرانده شده این کار عمل شده.

رئیس - آقایانیکه مذاکران را کافی میدانید بفرمائید (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهادی از آقای بیات رسیده است قرائت میشود:

مقام منبع ریاست محترم مجلس مقدس پیشنهاد میکنم ماده واحده بشرح ذیل تصویب شود ماده واحده - مجلس شورای ملی بودجه سال ۱۳۱۱ مملکتی را (باستثنای عواید حق الامتياز نفت جنوب از بابت سال ۱۹۳۱ میلادی که در سال ۱۳۱۱ وصول و پس از وضع ده هزار لیره از آن بقید بحساب ذخیره مملکتی منظور خواهد شد) مطابق صورت ضمیمه که از حیث عایدات بمبلغ چهار صد و بیست و يك میلیون و چهار

صد هزار (۴۲۱۴۰۰۰۰۰) ریال هفتصد و هشتاد و هفت هزار (۷۸۷۰۰۰۰) لیره و از حیث مخارج بمبلغ چهار صد و بیست و یک ملیون و سیصد و نود و نه هزار و هشتصد و هفتاد (۴۲۱۳۹۹۸۷۰) ریال و چهار صد و هفت هزار و یکصد و هفتاد و شش (۴۰۷۱۷۶) پهلوی بالغ میباشد تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که مخارج ثابته ماهیانه مملکتی را اعم از حقوق و مصارف از ابتدای سال ۱۳۱۱ در حدود اعتبارات مصوبه در صورت ضمیمه و مطابق بودجه های تفصیلی ۱۳۱۰ تا حدی که اعتبارات مصوبه در بودجه های مزبور ضمن بودجه های ۱۳۱۱ نیز منظور شده باشد بپردازد تا وقتیکه بودجه های تفصیلی ۱۳۱۱ (که باید تا آخر فروردین ماه سال مزبور بمجلس تقدیم گردد) بکمسیون بودجه مجلس ارجاع شود و مادامی که بودجه های تفصیلی از تصویب کمسیون نگذشته مخارج مزبوره را مطابق بودجه های پیشنهادی و پس از تصویب کمسیون بر طبق آنچه تصویب شده بپردازد.

پرداخت مخارج مزبوره از اول اردیبهشت ۱۳۱۱ موکول بتقدیر بودجه های تفصیلی بمجلس شورای ملی خواهد بود.

پرداخت وجهی بابت اعتبارات مخارج ثابت سالیانه و مخارج غیر ثابت منظره در بودجه وزارتخانه ها و ادارات (بامتنای مواردی که نظیر موارد مذکوره در قانون مصوبه ۱۵ دیماه ۱۳۱۰ بوده باشد) مطلقاً موکول بتصویب بودجه ها از طرف کمسیون خواهد بود.

تبصره - از مبلغ اعتباری که برای سرمایه بانك فلاحتی در صورت ضمیمه منظور شده مبلغ ۱۷۵۰۰۰۰۰ ریال با اداره کل صناعت برای خرید سهام کارخانه قند کهریزك که فعلاً متعلق بانك فلاحتی است داده خواهد شد و در صورت فروش سهام مزبور از طرف اداره کل صناعت باید حاصل فروش باز باعتبار منظور برای بانك فلاحتی برگردد.

بیات - پیشنهادی که بنده عرض کردم با لایحه

که از طرف دولت تقدیم شده یکی دو اصلاح عبارتی در واقع دارد و یکی دو قسمت است که اصلاح شده يك قسمت که اصلاح شده قسمت پرداخت بودجه هاست در آن لایحه که تقدیم شده بود نوشته شده که از فروردین نازمانی که بودجه ها در کمسیون تصویب شود پرداخت بودجه ها مطابق بودجه های ۱۳۱۰ خواهد بود در صورتیکه بودجه های ۱۳۱۱ يك اصلاحاتی دارد يك قسمت اضافاتی دارد که شاید این قسمتها طرف احتیاج و ضرورت باشد که زودتر بموقع اجرا گذاشته شود از این نقطه نظر بنده پیشنهاد کردم که پس از آنکه آن بودجه ها را بمجلس تقدیم کردند مطابق آن بودجه های پیشنهادی پرداخت شود تا کمسیون نظریات خودش را در باب آنها اظهار کند بعد از آن مطابق تصویب کمسیون باشد این يك اختلافی است که بنظر بنده برای سهولت کار وزارتخانه ها بهتر است و يك قسمت دیگر که راجع بتقدیم بودجه هاست چون در این لایحه که نوشته شده بود تکلیفش معین نشده بود که چنانچه تا آخر فروردین ندادند چه تأثیری خواهد داشت و چون اجازه داده شده بود که مطابق سابق داده شود یعنی وزارت مالیه حق پرداخت بودجه ها را مطابق بودجه سابق دارد بنده اینجا يك پیشنهادی کردم که چنانچه تا آخر فروردین بودجه ها را بمجلس پیشنهاد نکنند حق اخذ وجه نداشته باشند برای اینکه در واقع يك سانکسیون باشد که تا آخر فروردین بودجه ها شانرا بمجلس تقدیم نکنند این هم يك تفاوت بود يك قسمت هم تبصره است که آن تبصره راجع بیولی است که بیانك فلاحتی داریم اعتباری است که برای بانك فلاحتی داده شده در آن قسمت ۱۷۵ هزار تومانش برای خرید سهام کارخانه کهریزك تخصیص داده شده که دولت آن سهامرا بخود و بعد هم موقعی که بفروش میرساند پولش بیانك فلاحتی داده شود این اصلاحاتی بود که بنده در این پیشنهاد کردم و در واقع برای سهولت جریان امر است تا در کمسیون بودجه های تفصیلی بگذرد.

وزیر مالیه - این پیشنهاد را آقای بیات قبلاً حاضر فرموده بودند و برای بنده هم فرستاده بودند که مسوق باشم خود بنده دیدم و کاملاً موافقم چون این ترتیب يك قدری اسباب صعوبت در بعضی موارد می شد این خیلی خوب پیشنهادی شده و کاملاً موافقم.

مخبر - از طرف کمسیون هم بنده قبول میکنم.

رئیس - منظور پیشنهاد آقای ملک مدنی هم گویا حاصل باشد (ملک مدنی - بلی) پیشنهاد آقای دولتشاهی هم که قران بریال نوشته شود آنهم در این پیشنهاد تأمین شده ملاحظات دیگری ندارید؟

وزیر مالیه - چرا

رئیس - بفرمائید

وزیر مالیه - عرض شود يك نکته که شاید قابل بحث باشد بنظر بنده حالا رسید برای بنده مسلم نیست ولی شاید گفته شود که این تبصره صورت پیشنهاد خرج دارد این است که عرض میکنم این پیشنهاد خرج جدید نیست این خرج را تقسیم میکند ولی معذک بنده خودم چون قبول میکنم و بنده خودم پیشنهاد میکنم و آقای مخبر هم قبول فرمودند پیشنهاد دوات می شود دیگر این که در فهرست مخارج هم سه چهار تا اصلاح لازم است که از قلم افتاده یا اشتباه نوشته شده آن را بنده میخوانم اینجا و آقایان اصلاح بفرمایند و اگر آقای مخبر هم قبول بفرمایند بالتبع لایحه دولت به آن شکل می شود و آقایان باین لایحه رأی خواهند داد یکی که در پیشنهاد آقای بیات تأمین شده در قسمت عایدات در فصل پنجم که عواید امتیازات است در آنجا ماده ششم اینطور است قسمتی از عواید حق الامتياز وقت جنوب که عایدات عمومی منتقل می شود اشتباه آن ماده اینجا هم آمده که هفت هزار لیره ده هزار لیره میشود که الآن اصلاح شد و جمع پائین که بیست و چهار هزار لیره بود بیست و هفت هزار می شود خط زیر او جمعش است بیست و چهار هزار لیره می شود بیست و هفت هزار در عایدات دیگر اصلاحی نیست. در مخارج در فصل هفتم در وزارت عدلیه بجای ۱۱۰،۱۵۷،۵۸۰

ریال باید نوشته شود ۱۱۰،۱۹۵،۵۰۰ ریال. اینجا يك قسمت کوچکی راجع بهمان چراغ برق و اینها فراموش شده بود و از قلم افتاده بود و در همان فصل بعد از ماده چهارم که اعتبار بنای توفیگاهها در طهران است يك ماده پنج علاوه می شود حق مأمورین صلح و نمایندگی پارکها بین الهالین نوشته شود (در حدود عایدات) نود هزار ریال که نه هزار تومان باشد اینجا از قلم افتاده برای اینکه در عایدات منظور شده ولی در مخارج فراموش شده بود نود هزار ریال حق مأمورین صلح و نمایندگی پارکها بین الهالین (در حدود عایدات) باید علاوه شود. در فصل نهم ماده اول وزارت پست و تلگراف بجای ۱۹،۸۱۰،۶۱۰ ریال باید نوشته شود ۲۰،۱۶۰،۶۱۰ ریال اینجا يك عایداتی در عایدات منظور شده و باز در مخارج ۳۵ هزار تومان از قلم افتاده که اضافه می شود بر اعتبار پست و تلگراف. فراموش کردم در قسمت عایدات عرض کنم که البته عایدات جمع کل هم در آخر صفحه تغییر میکند عایدات جمع کل عوض ۷۸۴ هزار لیره ۷۸۷ هزار لیره می شود. در صفحه سوم (آخر صفحه سوم) جمع کل در فصل چهاردهم ماده پنجم مخارج انتفاعی کارخانه قند کرج عوض پنج ملیون و پانصد هزار ریال، پنج ملیون ریال می شود و در فصل هفدهم ماده دوم: وظائف و شهریه و مستمریات. عوض پنج ملیون و صد و چهل پنج هزار و پانصد و بیست ریال می شود پنج ملیون و صد و شصت و هفت هزار و ششصد ریال و در آخرش که در خلاصه است در خلاصه جمع عایدات پیش بینی شده مبلغ چهارصد و بیست و يك ملیون و چهار صد هزار ریال و مبلغ هفتصد و هشتاد و چهار هزار لیره باید هفتصد و هشتاد و چهار هزار لیره شود و هفتصد و هشتاد و هفت هزار لیره تعیین گردد. این سه چهار تا مطلبی بود که لازم بود عرض کنم.

بوشهری - جمع مخارج تغییر نمیکند آقا؟

وزیر مالیه - نه. چون جمع عوض پنجاه هزار تومان قند کهریزك سی و پنج هزار تومان برای وزارت پست و تلگراف و نه هزار تومان برای پارکها است ۲۲۰،۸۰۰

ریال تفاوت مستمریات و شهریه ها و ۳۷۹۲۰ ریال هم در قسمت عدلیه و با این ترتیب در جمیع هیچ فرق نمیکند چرن این را با عجله خودمان چاپ کردیم چند جا از قلم افتاده و اشتباه شده است که عرض کردم.

رئیس - بدو رأی میگیریم بقسمت عایدات که بالغ است به مبلغ چهار صد و بیست و یک میلیون و چهارصد هزار ریال و هشتصد و هفتاد و هفت هزار لیره موافقین قیام بفرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در مرحله دوم رأی میگیریم بمخارج که بالغ است به مبلغ چهار صد و بیست و یک میلیون و سیصد و نود و نه هزار و هشتصد و هفتاد و چهار صد و هفت هزار و صد و هفتاد و شش پهلوی موافقین قیام بفرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی میگیریم بماده واحده با ورقه موافقین با ماده واحده با مجموع این اصلاحات و ملاحظات ورقه سفید خواهند داد.

[اخذ و استخراج آراء بعمل آمده هشتاد و دو ورقه سفید تعداد شد]

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۸۸ نفر با اکثریت ۸۲ رأی بودجه مملکتی ۱۳۱۱ تصویب شد.

[شور و تصویب اعتبار کارخانه قند سازی کرج]

رئیس - يك لایحه ایست با قید فوریت که از طرف آقای رئیس کل صنعت تقدیم شده است. دو فوریت

تقاضا شده ولی يك فوریت است. قرائت میشود:

ساحت محترم مجلس مقدس شورای ملی برای تأسیس کارخانه قندسازی کرج و تهیه ماشین آلات و ساختمان ابنیه و اداره امور راجعه به آن اداره کل صنعت ماده واحده ذیل را پیشنهاد و به قید دو فوریت استدعای تصویب دارد.

ماده واحده - مجلس شورای ملی بداره کل صنعت اجازه میدهد مبلغ دو میلیون تومان از بانک ملی فرض کرده بابت قیمت ماشین آلات قندسازی و کرایه حمل آنها و ساختمان ابنیه و سایر مخارج مربوطه بکارخانه قندسازی کرج بدون رعایت مقررات قانون محاسبات عمومی مصرف نماید.

رئیس - ماده واحده مطرح است. فوریت مطرح است. اشکالی نیست؟ (از طرف نمایندگان - خیر) آقابانیکه با فوریت لایحه موافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده مطرح است.

دشتی - يك مرتبه دیگر قرائت شود.

(ماده واحده دوباره بشرح فوق قرائت شد)

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم تأسیس این چند کارخانه در طهران مستلزم داشتن ذغال سنگ وافر است. گذشته از این که ذغال سنگ امروز یکی از مواد ماباه احتیاج عمومی است که تماس دارد با زندگانی مردم چه در تابستان و چه در زمستان (در کلیه فصول) بالخصوص در

میکنم: کلیتاً عمل معادن ذغال سنگ را باید دو قسمت کرد. یکی عمل سطح الارضی است که تا بحال در ایران معمول بوده که يك اشخاص متفرقه میرفتند يك چاله‌هایی را می‌کنند و ذغال سنگ استخراج میکردند به آب که می‌رسیدند آنجا را ول میکردند و يك جای دیگر را می‌کنند. این عمل اگر هم خوب باشد تا یکی دو سال دیگر بیشتر نمی‌تواند ادامه پیدا کند. یکی دیگر عمل تحت الارضی است و مطابق اصول علمی است و يك مخارج مهم‌تری لازم دارد. تنها معدنی که روی این اصل عمل شده معدن شمشک است که از ۱۳۰۷ دولت عمل کرده و يك نولهای حفی شده و باید اقلاً دو هزار متر دیگر هم حفی شود. ولی علت این که ذغال کم استخراج شده در قسمت معدن شمشک این است که آلات و ادواتی که امروز برای معادن امروزه در دنیا معمول است ما نداشتیم. امسال در نهایت جدیتی که اداره صنعت کرد ما در حدود دو هزار و سیصد و چهارصد خرو و توانستیم از معدن شمشک ذغال استخراج کنیم و این هم حداکثری است که در تاریخ معدن شمشک استخراج شده است که در مدت ۶ ماه و نیم مقدار دو هزار و سیصد چهار صد هزار خروار ذغال استخراج شود. ولی در همان ابتدای تأسیس اداره صنعت را پورتنی بعرض دولت رساند و مورد توجه هم واقع شد که ما احتیاج داریم بخرید آلات و ادوات علمی برای معدن شمشک و از این جهت است که امسال ۱۵۰ هزار تومان برای این عمل منظور شده است ولی خود این کار اقللاً یکسال.

و نیم برای مقدمات و عملیات وقت لازم دارد. ما به آن نتیجه که آقای روحی فرمودند برسیم. در ۱۳۱۱ اداره صنعت فقط می‌تواند حداکثر بیست هزار خروار ذغال از شمشک استخراج کند. و این مقدار ذغال برای احتیاجات کارخانهای که خودمان داریم کافی است. زیرا پانزده هزار خروار برای کارخانهای کرج و کهریزك لازم داریم و پنج هزار خروار هم برای سایر کارخانجاتی که داریم ولی برای استحضار خاطر آقایان عرض میکنم که معدن شمشک کفاف احتیاج ذغال سنگ طهران را نمی‌دهد. يك شبی هم در مجلس شورای ملی

طهران پیش از همه‌جا مورد احتیاج است و با وضعیاتی که ما در سال گذشته یعنی در همین زمستان گذشته از ترتیب ذغال سنگ دیدیم بنظر بنده چندان امید بخش نمی‌آید که اداره صنعت بتواند قادر شود که هم ذغال سنگ شهر و مردم را بدهد و هم خرج و مصرف این دو کارخانه قندسازی را بدهد گذشته از این در سال گذشته کارخانه کازرونی هم برای اصفهان ذغال از این جا می‌برد بجهت اینکه آنجا با هیزم می‌سوزانند دیدند که صرفه‌اش با ذغال بهتر است با ذغال سوزانند و از این جا بردند. خواستم از آقای رئیس کل صنعت سؤال کنم آیا ایشان وسیله فراهم آورده‌اند که شاید در حدود صد هزار خروار سال آینده استخراج کنند که اقللاً این کارخانجات ما تعطیل نکنند و به‌علاوه مردم هم از این تنگدستی بیرون آمده و این نگرانی مرتفع شود. ذغال سنگ خرواری هیجده تومان و چهار ده تومان؟! در صورتیکه دو سال قبل اعلان کردند پنج تومان این ترقی فاحش جز اینکه زبان می‌رساند بجامعه و مردم نتیجه دیگری ندارد بنده میخواستم سؤال کنم که چه مقدار ذغال سنگ می‌تواند استخراج کنند آیا می‌تواند کفاف این کارخانه‌ها و شهر را با این معدن شمشک تأمین کند و آیا با معادن کوچکی هم که مردم دارند دولت یعنی اداره صنعت يك تعلیمات و دستور العمل‌هایی میدهد که آنها معادن را خراب نکنند زیرا بنده شنیده‌ام این‌ها بدون قاعده و دستور العمل علمی عمل میکنند و ممکن است يك معادن خوبی که داریم از میان برود و البته این نقیصه هم به مملکت عاید میشود و هم باشخاص. پس بایستی اداره صنعت اینها را متذکر کند و باین‌ها تعلیمات و دستورات بدهد این هم يك قسمت و از این گذشته هر قدر ذغال سنگ کم استخراج شود و گران باشد قهراً قندگران تمام می‌شود. این‌ها را باید کاملاً اداره صنعت در نظر بگیرد. اگر در این زمینه اطلاعاتی دارند ممکن است برای اطلاع بنده و سایر همکارانم بفرمایند.

رئیس کل صنعت (آقای فرخ) - برای استحضار خاطر محترم و روشن شدن ذهن آقایان بطور خلاصه عرض

بعرض حضور آقایان رساندم که چهل و یک معدن در طهران و اطراف آن کار می شود که در ۱۳۱۰ تا اول اسفند چهل هزار و سیصد خروار ذغال سنگ مطابق استاتیسٹیک قطعی از آن معادن ذغال استخراج و بشهر طهران وارد شده است. ولی یک چیز دیگر را تصدیق فرمایند که حالا مصرف ذغال چند برابر شده است. چنانچه در ۱۳۰۹ مصرف ذغال سنگ ۳۵ هزار خروار بود و امسال چهل هزار خروار شد. و البته امسال بقدری که اداره کل صناعت عهده دار باشد بکسانی که تصدی امر معادن هستند کمک فکری خواهد نمود و شاید تا یک حد مختصری هم کمک مهمتری خواهد کرد بلکه بتواند بیشتر استخراج کنند عمل عمده ما همان قسمتی است که آلات و ادوات علمی را امسال وارد کنیم و شروع کنیم بعمل معدن شمشک. و البته در سال ۱۳۱۲ و ۱۳ شاید صد هزار تن بلکه بیشتر ما بتوانیم ذغال سنگ استخراج کرده باشیم ولی گرانی ذغال را آقایان بدانند که مربوط بقسمت ذغال نیست بلکه مربوط بقسمت حمل و نقل است در مالک اروپا که قیمت ذغال بدرجات ارزاتر از این جا است بواسطه این است که بسیم تقاله و وسایل نقلیه امروزه حمل میکنند ولی وقتی که ما در این جا با چهارپا و وسایل فعلی امروزی که داریم بخواهیم حمل کنیم از این ارزان تر تمام نمی شود. این امور را آقایان تصدیق می فرمایند که تدریجی است. امسال دولت دوست هزار تومان برای معدن شمشک منظور کرده ولی باین نمی شود سیم تقاله را تأمین کرد. و در آتیه البته باید بشود. در قسمت اصفهان هم هشت نه ماه است یعنی از وقتی که اداره صناعت تأسیس شده است امیدواری کامل داریم که امسال در اصفهان و در بافق ذغال سنگ را مشغول شویم و استخراج کنیم ولی این را آقایان باید بخاطر داشته باشند که امر معدن یک امر سریع الحصولی نیست. یک امتحانات بدوی دارد. امتحانات علمی لازم دارد و بعد هم در قسمت تفتیش و عملیاتش باز هم یک مشکلاتی دارد در هر حال امیدواریم در آتیه نزدیکی انشاء الله منظور آقایان کاملاً تأمین شود.

رئیس - آقای اعتبار

میرزا سید احمد خان اعتبار - در این قانونی که پیشنهاد شده و قرضه را که اداره کل صناعت از بانک میکند برای استرداد این قرضه محل و مدت پیش بینی نشده و معلوم نیست این قرض را که اداره صناعت میخواهد از بانک ملی بگیرد بچه وسیله و در چند مدت بر میگردد و این قرض را رد میکند این بود که بنده خواستم از آقای رئیس کل صناعت توضیح بخواهم که برای پرداخت این قرض چه فکری کرده اند و در چه مدت می تواند بدهد؟ و اگر بخواهد استرداد شود باید در متن قانون در این باب ذکر شود که معلوم باشد این قرضه را بچه ترتیب استرداد میکند و معلوم باشد که ناچه وقت و بچه ترتیب و در چند مدت اصل و فرع این را خواهد پرداخت.

رئیس کل صناعت - این موضوع صحیح است در شب هم در فراکسیون صحبت شد و قرارداد که پیشنهاد شود و بنده هم قبول کنم و این موضوع در ضمن منافع کارخانه البته استهلاک خواهد شد و از کلیه فوائد آن استهلاک می شود.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهادی از آقای دکتر طاهری رسیده قرائت میشود

پیشنهاد آقای دکتر طاهری

پیشنهاد میشود در آخر ماده اضافه شود و از عواید حاصله مسترد دارد.

دکتر طاهری - این همان موضوعی است که آقای اعتبار تذکر دادند در فراکسیون هم که این لایحه مطرح شد مذاکره شد و قرار شد که در لایحه قید شود (در قانون) که پس از آنکه استقراض را کردند از عواید حاصله این وجه را مسترد دارند. این است که پیشنهاد کردم در آخر ماده اضافه شود که از عواید حاصله مسترد دارند.

رئیس کل صناعت - بنده موافقم.

رئیس - پیشنهاد آقای اعتبار تقریباً باین مسأله است.

پیشنهاد آقای اعتبار

تبصره ذیل را بماده واحده پیشنهاد میکنم: اداره کل صناعت مکلف است اصل و فرع قرض مزبور را از عواید و منافع حاصله کارخانه قند سازی استهلاکاً مسترد دارند
رئیس - آقای رئیس کل صناعت در این دو پیشنهاد نظرتان بگذاشت است؟

رئیس اداره صناعت - دوباره تکرار فرمائید.

پیشنهاد آقای دکتر طاهری که سابقاً قرائت شده بود: پیشنهاد میشود در آخر ماده اضافه شود و از عواید حاصله مسترد دارند.

پیشنهاد آقای اعتبار که مجدداً خوانده شد

تبصره ذیل را بماده واحده پیشنهاد میکنم: اداره کل صناعت مکلف است اصل و فرع قرض مزبور را از عواید و منافع حاصله کارخانه قند سازی استهلاکاً مسترد دارند.

رئیس کل صناعت - در ۱۳۱۱، فرغ را البته خواهیم داد ولی اصل را از اول ۱۳۱۲. ولی به عقیده بنده بهتر این است که نوشته شود فرغ بشود در سال ۱۳۱۱ و اصل را در ۱۳۱۲ از اضافه عایدات استهلاکاً مسترد دارند.

رئیس - آقایان پیشنهاد کنندگان موافقت میکنند باین طور تنظیم شود.

دکتر طاهری - بی موافق هستم.

رئیس - آقای اعتبار هم همینطور؟

اعتبار - بی

رئیس - پس آقای فرخ خودتان تنظیم کنید و بفرستید. (پس از تنظیم و تقدیم پیشنهاد به مقام ریاست) پیشنهاد را اینطور توافق کرده اند: اداره صناعت مکلف است فرع قرض مزبور را در ۱۳۱۱ و اصل و فرع آنرا از عواید سال ۱۳۱۲ به بعد استهلاکاً بپردازد.

(بعضی از نمایندگان - صحیح است)

رئیس - پیشنهاد دیگری رسیده است از آقای ثقة الاسلامی

پیشنهاد آقای ثقة الاسلامی

بنده تبصره ذیل را بماده واحده پیشنهاد میکنم. تبصره - دولت مکلف است از اول فروردین ۱۳۱۱

برای کلیه اموری که محتاج بااستخدام و کثرت اشخاص متخصص فنی و غیر فنی می باشد خصوصاً برای کارخانهای جدید التاسیس قند سازی کرج و کهریزک از اتباع مقیم ایران استخدام و کثرت نمایند مگر این که پس از تفحص و اعلان در جراید از اتباع ایران کسی برای انجام عمل مزبور پیدا نشود در این صورت فقط دولت در استخدام متخصصین خارجی با ملاحظه صرفه جوئی مجاز خواهد بود
ثقة الاسلامی - البته خاطر آقایان مسبوق است در این اواخر در تمام دنیا بواسطه این که بیکار زیاد دارند از اتباع خارجی جنوری میگیرند و نمیکارند در این مملکت کار کنند. خیلی بر آنها هستند که در سراسر ایران و خیلی جاها درای که هر ی خبانی بست بوده اند و آنجا کار میکردند بواسطه این که از اهالی مملکت شکر بیکار بوده اند آنها را از کار خارج کرده اند ولی بنده میدانم چطور است که در ایران و ادارات دولتی و مالی خصوصاً بانک ملی و سایر ادارات اشخاص خارجی را استخدام میکنند حتی برای ماشین نویسی و کارهایی که هیچ تخصص لازم ندارد از خارجیها استخدام کرده اند در صورتیکه ایرانی های بی کار هستند این یکی. دوم این که این جا دو سه نفر مهندس متخصص دارند که دیپلم دارند اگر می خواهید یک اداره فنی که این جا حاضر است در وزارت طرق و شوارع هست در وزارت معارف هست که دیپلم ها را ملاحظه میکند چندین دفعه بنده توسط بانک ملی و وزارت طرق پیشنهاد کردم و گفتم که آقایان مستخدمین این مهندسین ایرانی را بیابید آنجا استخدام کنید کار کنند. همیشه عذر آوردند که ما هر وقت کارخانه میخریم آن صاحب کارخانه از ما قول گرفته که خودشان مهندس بفرستند. اینها هم کارخانه میفرشند هم پول میگیرند هم اشخاصشان را اینجا جاس میکنند در صورتیکه خیلی از ایرانیها هستند که اینجا بیکار هستند آقای وزیر مالیه هم اینجا تشریف دارند. این ایرانیهای بدبخت را قلاً بیابید که باینها یک پولی برسد.

رئیس کل صناعت - فرمایش آقا کاملاً صحیح و منطقی.

است و هیچ ایرانی راضی نمیشود که در يك اموری که متخصص دارد برود از خارجه استخدام کند ولي در اینجا دو مسئله است که قابل دقت و تعمق است. اولاً تخصص فقط بودن در اروپا کافی نیست. مخصوصاً در قسمتهای industrie اندوستری و صنعتی. زیرا صنعت قسمت مشکلی است مخصوصاً قسمت قد که یکی از قسمتهای Compliquée کومپلیکه و بسیار مشکل صعب است که بنده هنوز نشنیده‌ام کسی در این باب تخصص داشته باشد البته اگر داشته باشد باید رسید رسیدگی کرد و دقت کرد و مخصوصاً بنده با پیشنهاد ایشان از این قسمت نمی توانم موافقت کنم زیرا ما کارخانهائی که میخریم با آنها شرط میکنیم که متخصص و مهندسین کارخانه بمانند و کارخانه را سوار کنند و تعمیر دهند حتی دو محصول هم باید برداشته شود. بعد از آنکه تمام اینکارها شد و خوب شد و تحویل داد آنوقت قسمت سه پوش را هم می توانیم برداریم در این صورت تصدیق خواهم فرمود که در سنوات ۱۳۱۱ و ۱۳۱۲ ما احتیاجی به متخصص برای کارخانه قندسازی نداریم و البته اگر يك همچو متخصصی پیدا شد قطعی است که ما از او استفاده خواهیم کرد. و از طرف دیگر هم ما

نمی توانیم بدون اجازه و تصویب مجلس کنتراتی با خارجی ها منعقد کنیم و اگر ما در سنوات بعد کنتراتی آوردیم در صورتیکه از خودمان متخصصی داشتیم البته آقایان رای نخواهند داد. (صحیح است)
رئیس - آقایان بیکه پیشنهاد آقای ثقة الاسلامی را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(چند نفری برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی میگیریم به ماده واحده بایشهاد آقایان اعتبار و دکتر طاهری بر تریبی که آقای رئیس کل صناعت تنظیم و بین آقایان توافق حاصل شد. (اخذ و استخراج آراء بعمل آمده هشتاد و سه ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر ۸۹ با کثرت هشتاد و سه رأی تصویب شد.

[۷ - موقع جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اگر صوب میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آینده پنجشنبه ۲۶ اسفند سه ساعت قبل از ظهر دستور لوابح موجوده (صحیح است) (مجلس شش ساعت و ربع از ظهر گذشته ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

اسامی رأی دهندگان - آقایان: میرزا محمد حسین نواب - فتح الله خان فرونی - دکتر عطاء الله خان سمعی - دبیر سهرابی - دکتر ضیائی - مهدوی - حاج محمد رضا بهبهانی - دکتر طاهری - احتشام زاده - سهرابخان ساکینیان - طهرانچی - طهرانی - ثقة الاسلامی - مسعود ثابتی - افخمی - میرزا اسدالله فقه - ابوالحسن خان بیرنیا - امیر دولشاهی - بوشهری - بندهار - دربانی - وهاب زاده - کازرونی - امیر ابراهیمی - قراکوز لو - ناصری - علیخان اعظم زنگنه - ملک زاده آملی - یونس آقا وهاب زاده - حبیری - مسعودی خراسانی - سید محمد محبط - هزار جریبی - اسدی - دکتر شیخ - دکتر سنک - حاج میرزا حبیب الله امین - مولوی - روحی - اعتبار - محمدتقی خان اسعد - دهستانی - رهنما - حاج حسین آقا مهدوی - دکتر امیر اعلم - آخوند یارعلی - ملک مدنی - دادور - مقدم - حسنعلی میرزا دولتشاهی - میر سید مهدیخان فاطمی - اسکندری - اسمعیل خان قشقائی - مجد ضیائی - مرتضی قلیخان بیات - رهبری - مصدق جهانشاهی - حاج میرزا حسین خان فاطمی - مژدهی - شریفی - کیخسرو شاهرخ - طالش خان - میرزا یانس - حکمت محمد علی میرزا دولتشاهی - فرشی - میرزا محمد علیخان تربیت - فتوحی - محمد ناصر خان قشقائی - خواجوی - مؤید احمدی - میرزا احمد خان صفاری - بیات ماکو - میرزا علی چایچی - سید کاظم یزدی - طباطبائی وکیلی - دکتر لقمان - افسر - فهیمی - مخبر فرهمند - منتضدی - حاج میرزا حسن خان اسفندیاری

قانون

بودجه یکساله ۱۳۱۱ مملکتی

ماده واحده - مجلس شورای ملی بودجه سال ۱۳۱۱ مملکتی را (باستثنای عواید حق الامتياز نطق جنوب از بابت سال ۱۹۳۱ میلادی که در سال ۱۳۱۱ وصول و پس از وضع ده هزار لیره از آن بقیه بحساب ذخیره مملکتی منظور خواهد شد) مطابق صورت ضمیمه که از حیث عایدات بمبلغ چهارصد و بیست و یک ملیون و چهار صد هزار (۴۲۱ ۴۰۰ ۰۰۰) ریال و هفتصد و هشتاد و هفت هزار (۷۸۷ ۰۰۰) لیره و از حیث مخارج بمبلغ چهار صد و بیست و یک ملیون و سیصد و نود و نه هزار و هشتصد و هفتاد (۴۲۱ ۳۹۹ ۸۷۰) ریال و چهار صد و هفت هزار و یکصد و هفتاد و شش (۴۰۷۱۷۶) پهلوی بالغ میباشد تصویب و بوزار تعالیه اجازه میدهد که مخارج ثبتی مملکتی را اعم از حقوق و مصارف از ابتدای سال ۱۳۱۱ در حدود اعتبارات مصوبه در صورت ضمیمه و مطابق بودجه های تفصیلی ۱۳۱۰ تا حدیکه اعتبارات مصوبه در بودجه های مزبور ضمن بودجه های ۱۳۱۱ نیز منظور شده باشد بپردازد تا وقتیکه بودجه های تفصیلی ۱۳۱۱ (که باید تا آخر فروردین ماه سال مزبور بمجلس تقدیم گردد) بکمسیون بودجه مجلس ارجاع شود و مادامیکه بودجه های تفصیلی از تصویب کمسیون نگذشته مخارج مزبوره را مطابق بودجه های پیشنهادی و پس از تصویب کمسیون برطبق آنچه تصویب شده بپردازد. پرداخت مخارج مزبوره از اول سال ۱۳۱۱ مملکتی موکول به تقدیم بودجه های تفصیلی بمجلس شورای ملی خواهد بود. پرداخت وجهی بابت اعتبارات مخارج ثابت سالانه و مخارج غیر ثابته منظوره در بودجه وزارتخانهها و ادارات (باستثنای مواردیکه نظیر موارد مذکوره در قانون مصوبه ۱۴ دیماه ۱۳۱۰ بوده باشد) مطلقاً موکول بتصویب بودجه ها از طرف کمسیون بودجه خواهد بود.

تبصره - از مبلغ اعتبار بده برای سرمایه بانک فلاحتی در صورت ضمیمه منظور شده مبلغ ۱۷۵۰۰۰۰۰ ریال بداره کل صناعت برای خرید سهام کارخانه قند کهریزک که فعلاً متعلق ببنانک فلاحتی است داده خواهد شد و در صورت فروش سهام مزبور از طرف اداره کل صناعت باید حاصل فروش باز باعتبار منظور برای بانک فلاحتی برگردد.

این قانون که مشتمل بر يك ماده و صورت ضمیمه است در جلسه ۲۲ اسفند ماه یکهزار و سیصد و ششمی تصویب مجلس شورای ملی رسید

قسمت اول - عایدات

فصل	ماده	شرح	ریال	لیره
۶	۱	سهم و منافع دولتی		
	۱	منافع سهام دولتی از بانک ملی	۶۰۰ ۰۰۰	
	۲	منافع وجوه دولتی در حساب ها	۳۰ ۰۰۰	
	۳	عایدات قند کرج	۴ ۰۰۰ ۰۰۰	
		جمع	۴ ۶۳۰ ۰۰۰	
۷		خالصجات و معادن و غیره		
	۱	خالصجات	۱۹ ۰۰۰ ۰۰۰	
	۲	معادن	۱ ۷۰۰ ۰۰۰	
	۳	چنگل ها	۶۵۰ ۰۰۰	
	۴	شیلات داخلی	۴۰۰ ۰۰۰	
	۵	عایدات شمشک	۵۰۰ ۰۰۰	
	۶	عایدات تذکره	۱ ۵۸۵ ۰۰۰	
		جمع	۲۳ ۸۳۵ ۰۰۰	
۸		عواید انتقالی از وجوه مخصوصه		
	۱	صدی سه مخارج وصول مالیات راه و انحصار قند و چای	۲ ۸۰۰ ۰۰۰	
	۲	سهم معارف از مالیات راه	۲ ۶۰۶ ۶۰۰	
	۳	سهم صحیه از مالیات راه	۷۲۴ ۱۳۰	
	۴	سهم صحیه از عایدات بندری	۱۵۰ ۰۰۰	
	۵	عایدات پوست بره	۸۰۰ ۰۰۰	
		جمع	۷ ۰۸۰ ۷۳۰	
۹		مطالبات دولت		
	۱	کارخانه پارچه بافی اصفهان	۳۵۹ ۳۰۰	
	۲	کارخانه نخ ریسی مرحوم صنیع الدوله	۳۰ ۰۰۰	
	۳	بدهی ارزاق	۲ ۵۰۰ ۰۰۰	
	۴	مطالبات متفرقه دولت	۳۰۰ ۰۰۰	
		جمع	۳ ۱۸۹ ۳۰۰	
۱۰		مجلس شورای ملی		
	۱	عواید مطبوعه و باغ بهارستان	۵۰۰ ۰۰۰	

فصل	ماده	شرح	ریال	لیره
۱		مالیات مستقیم		
	۱	الف - مالیات املاک مزروعی	۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰	
	۲	ب - بقایای مالیات فوق	۵ ۰۰۰ ۰۰۰	
	۳	ج - بزرخرید منزل خالصجات انتقالی	۵۰۰ ۰۰۰	
۲		مالیات بر شکر، کتیا و تجارت و غیره		
	۱	مالیات بر شکر کتیا و تجارت و غیره	۲۰۰ ۰۰۰	
	۲	حق الثبت اتموبیل و غیره	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	
	۳	حق الثبت اتموبیل و غیره	۶ ۰۰۰ ۰۰۰	
	۴	متفرقه مستقیم	۵۰۰ ۰۰۰	
		جمع	۷۲ ۰۰۰ ۰۰۰	۲۰۰ ۰۰۰
۳		مالیات غیر مستقیم		
	۱	ذبیح	۶ ۰۰۰ ۰۰۰	
	۲	رسومات	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	
	۳	متفرقه غیر مستقیم	۳۵۰ ۰۰۰	
		جمع	۱۶ ۳۵۰ ۰۰۰	
۴		حقوق گمرکی		
		عواید انحصاری		
	۱	عواید تجارته قند و شکر	۷۴ ۷۱۳ ۵۳۰	
	۲	عواید تجارته کبریت	۲ ۵۴۰ ۰۴۰	
	۳	انحصار تبرک	۳۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۵۰۰ ۰۰۰
	۴	انحصار دحانیات	-۴۱ ۴۰۰ ۰۰۰	
	۵	عواید تنباکوی اصفهان (بابت صادرات)	۶۰ ۰۰۰	
		جمع	۱۴۸ ۶۵۲ ۵۷۰	۵۶۰ ۰۰۰
۵		عواید امتیازات		
	۱	حق الامتیاز تلفون	۱۰۰ ۰۰۰	
	۲	» خاک سرخ	۴۰۰ ۰۰۰	
	۳	» وعایدات دولت از کمیانی شیلات	۴ ۵۰۰ ۰۰۰	
	۴	منافع سهام دولتی از نطف جنوب	۱۵ ۰۰۰	
	۵	حقوق کمیسیون نطف جنوب	۲ ۰۰۰	
	۶	قسمتی از عواید حق الامتیاز نطف جنوب که بعاایدات عمومی منتقل میشود	۱۰ ۰۰۰	
		جمع	۵ ۰۰۰ ۰۰۰	۲۷ ۰۰۰

فصل	ماده	شرح	ریال	لیره
۱۱		<u>وزارت عدلیه</u>		
		۱	عواید محاکم	۴ ۰۰۰ ۰۰۰
		۲	عواید مامورین صالح و نمایندگی بارکه‌ها	۹۰ ۰۰۰
		۳	عواید ثبت اسناد و املاک	۱۱ ۰۰۰ ۰۰۰
	۴	عواید متفرقه	۱ ۰۰۰	
		جمع	۱۵ ۰۹۱ ۰۰۰	
۱۲		<u>وزارت مالیه</u>		
		۱	عواید شناساری گمرک	۱ ۴۰۰ ۰۰۰
		۲	عواید سرب و مهر گمرک	۸۰۰ ۰۰۰
		۳	عواید انبارداری گمرک	۳ ۹۵۰ ۰۰۰
		۴	عواید متفرقه گمرک	۲ ۰۰۰ ۰۰۰
	۵	عواید متفرقه وزارت مالیه	۱ ۰۰۰	
		جمع	۸ ۱۰۱ ۰۰۰	
۱۳		<u>وزارت داخله</u>		
		۱	عواید متفرقه نظمی	۳۰ ۰۰۰
		۲	عایدات تذکره اقامت اتباع خارجه	۱۰۰ ۰۰۰
		۳	صحبیه	۸۰ ۰۰۰
		۴	سجل احوال	۲۰ ۰۰۰
	۵	متفرقه وزارت داخله	۵۰۰	
		جمع	۲۳۰ ۵۰۰	
۱۴		<u>وزارت امور خارجه</u>		
		۱	عواید متفرقه	۵۰۰
۱۵		<u>وزارت پست و تلگراف</u>		
		۱	پست	۶ ۳۳۰ ۰۰۰
	۲	تلگراف و تلگراف بی سیم	۸ ۵۹۰ ۰۰۰	

فصل	ماده	شرح	ریال	لیره
۱۶		<u>وزارت معارف</u>		
		۱	عواید مدارس	۲۰۰ ۰۰۰
	۲	عواید متفرقه	۱ ۰۰۰	
		جمع	۲۰۱ ۰۰۰	
۱۷		<u>وزارت طرق</u>		
		۱	عواید متفرقه	۲۵۰
۱۸		<u>اداره کل تجارت</u>		
		۱	عواید تبر	۲ ۵۰۰
		۲	عواید حاصل از اجراء قانون اوزان و مقادیر	۱ ۰۰۰ ۰۰۰
		۳	عواید متفرقه	۲۰۰
	۴	ناطق تجارت (صدی بک و غیره)	۱۰۰ ۰۰۰	
		جمع	۱ ۱۰۲ ۷۰۰	
۱۹		<u>اداره کل فلاحات</u>		
		۱	عواید مؤسسات	۲۳ ۲۰۰
۲۰		<u>اداره کل صناعت</u>		
		۱	عایدات مدارس صنعتی	۲۵۰ ۰۰۰
		۲	عایدات تأسیسات صنعتی که از طرف اداره کل صناعت اداره میشوند	۲۴۰ ۰۰۰
	۳	عایدات متفرقه	۲۵۰	
		جمع	۴۹۰ ۲۵۰	
		جمع کل	۴۲۱ ۴۰۰ ۰۰۰	۷۸۷ ۰۰۰

قسمت دوم - مخارج

فصل	ماده	شرح	ریال	پهلوی
۱	۱	وزارت دربار و دفتر مخصوص شاهنشاهی	۵ ۱۴۶ ۶۴۰	
	۲	مجلس شورای ملی	۶ ۱۳۰ ۰۰۰	
	۳	اعتبار انتخابات دوره نهم	۱ ۳۵۰ ۰۰۰	
	۴	ریاست وزراء	۶۹۷ ۰۰۰	۴۱۷
۵	<u>وزارت جنگ</u>			
	۱	وزارت جنگ و خرج سفر و خرج تحصیل محصلین وزارت جنگ و بحریه و حقوق و مخارج مستخدمین خارجی لشکری و بحریه	۱۵۳ ۰۷۹ ۹۸۰	۷۱ ۰۰۰
۶	۲	تشکیلات امنیه مملکتی	۲۱ ۵۱۰ ۰۰۰	
	<u>وزارت داخله</u>			
۷	۱	وزارت داخله	۵ ۲۳۲ ۷۲۰	
	۲	تشکیلات نظمی مملکتی	۲۱ ۴۵۰ ۰۰۰	
	۳	اعتبار استرداد قرض نظمی بابت مخارج محبس راجع به سال ۱۳۱۰	۸۰ ۰۰۰	۲ ۲۵۲
	۴	صحیه کل مملکتی	۶ ۹۵۴ ۸۸۰	
	۵	احصائیه و سجل احوال کل مملکتی	۴ ۵۶۰ ۰۰۰	
	۶	نظام وظیفه	۲۵۰ ۰۰۰	
	۷	ساختمان محابس	۳۰۰ ۰۰۰	
	۸	بنای عمارت نظمی مرکزی	۱ ۰۰۰ ۰۰۰	
۷	<u>وزارت عدلیه</u>			
	۱	وزارت عدلیه	۱۱ ۱۹۵ ۵۰۰	۱ ۶۳۲
	۲	ثبت اسناد و املاک	۶ ۴۵۵ ۰۰۰	
	۳	اعتبار تکمیل عمارت وزارت عدلیه	۱۵۰ ۰۰۰	
	۴	اعتبار بنای توقیف گاهها در طهران	۲۰۰ ۰۰۰	
۵	حق ماورین صلح و نمایندگی پارکها (در حدود عایدات)	۹۰ ۰۰۰		

فصل	ماده	شرح	ریال	پهلوی
۸	<u>وزارت امور خارجه</u>			
	۱	وزارت امور خارجه	۲ ۹۷۰ ۶۸۰	۹۸ ۸۸۲
۹	۲	کمیسیون سرحدی	۵۰۰ ۰۰۰	
	<u>وزارت پست و تلگراف</u>			
۱۰	۱	وزارت پست و تلگراف	۲۰ ۱۶۰ ۶۱۰	۱۷ ۱۲۱
	۲	ساختمان عمارت پست و کمرک	۹۰۰ ۰۰۰	
۱۱	<u>وزارت معارف</u>			
	۱	وزارت معارف	۲۰ ۸۵۶ ۴۳۰	۱۴ ۶۳۱
۱۲	۲	اعزام محصلین بخارجه	۵۰ ۰۰۰	۸۲ ۷۷۸
	<u>وزارت طرق و شوارع</u>			
۱۳	<u>اداره کل تجارت</u>			
	۱	اداره کل تجارت	۱ ۵۰۲ ۰۴۰	
	۲	اطاقهای تجارت (در حدود عایدات)	۱۰۰ ۰۰۰	
۱۴	۳	اعتبار اجرای قانون اوزان و مقادیر	۱ ۰۰۰ ۰۰۰	
	<u>داره کل فلاحه</u>			
۱۵	<u>اداره کل صناعت</u>			
	۱	اداره کل صناعت	۲ ۱۶۴ ۴۳۰	۳ ۷۸۵
	۲	مخارج انتفاعی عمل معدن شمشک	۵۰۰ ۰۰۰	
	۳	خرید ماشین آلات برای معدن شمشک	۱ ۵۰۰ ۰۰۰	
	۴	عمل معدن قراچه داغ	۵۰۰ ۰۰۰	
۵	مخارج انتفاعی کارخانه قند درج	۵ ۵۰۰ ۰۰۰		
۱۵	<u>وزارت مالیه</u>			
	۱	وزارت مالیه بانضمام گمرکات و بحریه و مخارج مربوطه با اجرای قانون انحصار تجارت	۲۴ ۷۵۵ ۰۰۰	۱ ۵۰۰
	۲	حقوق و مخارج مستخدمین خارجی مالیه و گمرکات و سایر مؤسسات مالیه	۵۰۶ ۳۸۰	۱۶ ۰۰۰

پهلوی	ریال	شرح	ماده	فصل
		<u>مخارج غیر ثابتة عمومی</u>		۱۸
	۱ ۰۰۰ ۰۰۰	اعتبار عمران و تخت قاپو کردن عشایر	۱	
		اعتبار دفع آفات از محصولات زراعتی	۲	
	۱ ۵۰۰ ۰۰۰	{ الف - دفع مانع ب - دفع سن		
	۷۵۰ ۰۰۰	اعتبار تکمیل ممیزی	۳	
	۳۵۰ ۰۰۰	اعتبار ساختمان مسلخ در نقاطیکه مسلخ ندارند	۴	
	۶۰۰ ۰۰۰	دیون داخلی و تعهدات دولت	۵	
	۵ ۰۰۰ ۰۰۰	سرمایه بانک ملی	۶	
	۵ ۰۰۰ ۰۰۰	سرمایه بانک فلاحتی	۷	
۷ ۰۰۰		مخارج امور مربوطه به کارهای کمپانی نفت جنوب	۸	
	۳۰۰ ۰۰۰	تعمیرات ابنیه عمومی دولتی	۹	
	۶۰ ۰۰۰	مخارج مربوطه به آلهای سرحدی	۱۰	
	۲۶۰ ۰۰۰	خرید و مخارج نگاهداری جهاز جلوگیری از صید قاچاق	۱۱	
	۱ ۵۰۰ ۰۰۰	اعتبار پذیرائی های محتمله واردین خارجی	۱۲	
	۳۰ ۰۰۰ ۰۰۰	سرمایه برای معاملات انحصار تجارت قند و کبریت	۱۳	
	۳ ۵۰۰ ۰۰۰	مخارج پیش بینی شده مملکتی	۱۴	
۴۰۷ ۱۷۶	۴۲۱ ۳۹۹ ۸۷۰	جمع کل مخارج مملکتی		

خلاصه

جمع عایدات پیش بینی شده مبلغ ۴۲۱ ۴۰۰ ۰۰۰ قران و مبلغ ۷۸۷ ۰۰۰ لیره
جمع مخارج پیش بینی شده مبلغ ۴۲۱ ۳۹۹ ۸۷۰ قران و مبلغ ۴۰۷ ۱۷۶ پهلوی
تفاضل عایدات ۱۳۰ قران

این صورت ضمیمه قانون بودجه یکساله ۱۳۱۱ مملکتی بوده و صحیح است رئیس مجلس شورای ملی دادگر

پهلوی	ریال	شرح	ماده	فصل
	۱ ۲۶۰ ۰۰۰	ساختمان ابنیه مالیه و گمرکی و تجهیز ابنیه مذکوره	۳	
	۴ ۰۰۰ ۰۰۰	انحصار دولتی تبراک	۴	
	۳ ۰۰۰ ۰۰۰	انحصار دولتی دخانیات	۵	
	۱ ۵۰۰ ۰۰۰	اعتبار مخارج تحصیل عوائد تجارت قند و کبریت	۶	
	۳۰۰ ۰۰۰	اعتبار اداری ضرابخانه	۷	
	۴ ۴۵۰ ۰۰۰	مخارج انتفاعی مملکتی	۸	
		<u>اعتبار دولت</u>		۱۶
		{ الف - مخارج مترقبه و غیر مترقبه ۱ ۵۰۰ ۰۰۰ ب - مخارج سری ۲۰۰ ۰۰۰ ج - نعد ۱۰۰ ۰۰۰		
	۱ ۸۰۰ ۰۰۰			
		<u>اعتبارات ثابتة عمومی</u>		۱۷
۸۰ ۰۰۰		دیون خارجی دولت	۱	
۹۰۸	۵ ۱۶۷ ۶۰۰	وظایف و شهریه و مستمریات	۲	
	۲ ۴۰۰ ۰۰۰	حقوق انتظار خدمت مستخدمین دولتی	۳	
	۴۷۲ ۳۰۰	منافع صندوق تقاعد کشوری	۴	
	۱ ۵۰۰	حقوق کمیسر نفت جنوب	۵	
	۵۰۰ ۰۰۰	مخارج نگاهداری مسنخها	۶	
	۱ ۵۰۰ ۰۰۰	فرع و حق العمل بانکها و مخارج انتقال وجوه دولتی	۷	
	۳۵۰ ۰۰۰	هیئت تقنیشیه مملکتی	۸	
	۶۰۰ ۰۰۰	سرمایه بانک ملی از محل سهام دولتی	۹	
	۵۱۹ ۰۵۰	سهام شیر و خورشیدهای سرخ تبریز و مشهد از محل عایدات ذبایح	۱۰	
		مخارج مربوطه به محاکمه و کلبیه اعتراضات ثبتی و مخارج ثبتی و قضائی و حق الحکمیة وسایر مخارج مربوطه باین قبیل امور و محکومیت های ناشیه از اعمال دائر به تصدی دولت	۱۱	
۵۰۰ ۰۰۰				
۱۲۰ ۰۰۰		اعتبار نگاهداری قرق و باغات سلطنتی	۱۲	
۶۰ ۰۰۰		حقوق مفتش بانک ملی و مخارج تقنیش	۱۳	

قانون

اصلاح قانون واحد و مقیاس پول

ماده ۱ - در قانون واحد و مقیاس پول قانونی ایران مصوبه ۲۷ اسفند ۱۳۰۸ تغییرات ذیل بعمل می آید :

در ماده ۲ - فقره الف بنحو ذیل اصلاح میشود

مسكوك طلا - سكه طلاي صدریالی بنام (پهلوی)

سكه طلاي پنجاه ریالی بنام (نیم پهلوی)

فقره د - راجع بمسكوكات مس حذف میشود

در ماده ۳ اصلاحات ذیل بعمل می آید :

فقره ۱ - يك ریال معادل با ۲۳۸۲۳۲۰۷۳۳۲۰۰۰ گرام طلاي خالص

فقره ب - مسكوك طلاي پنجاه ریالی یا نیم پهلوی دارای ۳۶۶۱۱۹۱ گرام طلاي خالص است و ضراب

خانه دولتی باید يك کیلو گرام طلاي خالص را بمصرف ضرب ۲۷۳۱۳۵ عدد مسكوك نیم پهلوی برساند

فقره ج - مسكوك طلاي صد ریالی یا پهلوی دارای ۷۳۲۲۳۸۲ گرام طلاي خالص است و

ضرابخانه دولتی باید يك کیلو گرام طلاي خالص را بمصرف ضرب ۱۳۶۵۶۷۵ عدد مسكوك يك پهلوی

برساند

فقره د - مسكوك نقره نیم ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده نیم ریالی طلا میباشد

درای ۲۰۷ گرام نقره خالص است و ضرابخانه دولتی باید يك کیلو گرام نقره خالص را بمصرف ضرب

۲۰۹۱۶ عدد مسكوك نیم ریالی برساند

فقره ه - مسكوك نقره يك ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده يك ریالی طلا میباشد

درای ۵۰۰ گرام نقره خالص است و ضرابخانه دولتی باید يك کیلو گرام نقره خالص را بمصرف ضرب ۲۴۱۰۵۴۸

عدد مسكوك يك ریالی برساند

فقره و - مسكوك نقره دو ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده دو ریالی طلا می

باشد دارای ۸۰۰ گرام نقره خالص بوده و ضرابخانه دولتی باید يك کیلو گرام نقره خالص را بمصرف ضرب

۱۳۰۷۷۲ عدد مسكوك دو ریالی برساند

فقره ز - مسكوك نقره پنج ریالی که در داخله مملکت جریان قانونی دارد و نماینده پنج ریالی طلا

میباشد دارای ۲۰۷۰ گرام نقره خالص است و ضرابخانه دولتی باید يك کیلو گرام نقره خالص را بمصرف

ضرب ۲۸۳۰۹ عدد مسكوك پنج ریالی برساند

تبصره - میزان عیار مسكوكات طلا عبارت از نصد در هزار طلاي خالص و یکصد در هزار مس است و میزان

عیار مسكوكات نقره عبارت از ۸۲۸ در هزار نقره خالص و ۱۷۲ در هزار مس است

ماده ۷ پنجمه ذیل اصلاح میشود :

برای هیچکس قبول مسكوكات نیکل بیش از مبلغ ده ریال در تبدیل و معاملات اجباری نیست ولی دوایر دولتی از این قاعده مستثنی بوده و هر قدر مسكوك نیکل بابت مالیات و عوارض داده میشود باید قبول نمایند بانك ملی و شعبات آن نیز به نمایندگی و حساب دولت هر مقدار از مسكوك مزبور را که بانها تسلیم نمایند تبدیل خواهند نمود

ماده ۹ - راجع بذخیره مسكوكات ملغی میشود

در ماده ۱۰ در آخر ماده عبارت « مطابق تسعیری که دولت معین خواهد کرد » حذف میشود

ماده ۱۳ ملغی میشود

ماده ۲ - از اول فروردین ۱۳۱۱ به بعد مسكوكات طلاي يك پهلوی و نیم پهلوی و مسكوكات نقره نیم ریالی و يك ریالی و دو ریالی و ۵ ریالی و مسكوكات نیکل ۵ دیناری و ده دیناری و بیست و پنج دیناری و اسکناس های پنج ریالی و ده ریالی و بیست ریالی و پنجاه ریالی و صد ریالی و پانصد ریالی که توسط کمپانی اسکناس امریکائی در نیویورک بطبع رسیده است رواج پیدا کرده و دارای اعتبار قانونی برای معاملات خواهد بود

ماده ۳ - از تاریخ تصویب این قانون ضرب مسكوكات طلاي فعلی و مسكوكات نقره ده شاهی و یکقران و دوقران و پنجقران و مسكوكات نیکل یکشاهی و دو شاهی ممنوع میباشد ولی مسكوكات مذکوره تا اول مهر ۱۳۱۱ دارای اعتبار قانونی بوده و حق رواج خواهند داشت و پس از تاریخ مزبور اعتبار پول قانونی مملکت از آنها سلب میشود

ماده ۴ - از تاریخ اول فروردین تا اول مهر ۱۳۱۱ هر يك قران نقره و یا يك هزار دینار مسكوك نیکل رایج فعلی مساوی با يك ریال نقره بوده و در صورت تقاضا باید فوراً از طرف بانك ملی تبدیل بمسكوك جدید بشود ولی پس از اول مهر ۱۳۱۱ مسكوكات نقره قرانی و مسكوكات نیکلی فقط بقیمت فلز از طرف دولت پذیرفته خواهد شد نسبت به تعهداتی که پس از تاریخ اول مهر ۱۳۱۱ باید انجام شود در مقابل هر یکقران يك ریال تأدیبه میشود

ماده ۵ - بیانك ملی برای مدت ده سال از تاریخ تصویب این قانون اجازه انحصاری انتشار اسکناس های مذکوره در ماده ۲ که مبلغاً بنود ملیون ریال بالغ میشود واگذار میگردد و پس از انقضای ده سال در صورتیکه مطابق قانون مخصوص حق انحصاری مزبور ملغی نشود برای ده سال دیگر بخودی خود تمدید خواهد شد و بهمین ترتیب برای دوره های ده ساله عمل خواهد شد

تعداد اسکناس های مذکوره بشرح ذیل است

اسکناس پنج ریالی	چهار ملیون ورقه	اسکناس ده ریالی	دو ملیون ورقه
اسکناس بیست ریالی	يك ملیون ورقه	اسکناس پنجاه ریالی	دویست هزار ورقه
اسکناس صد ریالی	یکصد هزار ورقه	اسکناس پانصد ریالی	بیست هزار ورقه

جمعاً هفت ملیون و سیصد و بیست هزار ورقه بیانك ملی اجازه داده میشود که علاوه بر نود ملیون ریال اسکناسهای مذکوره در فوق دریست و پنجاه ملیون ریال اسکناس دیگر که در ضمن آن مبلغی اسکناس هزار ریالی خواهد بود طبع گردد و بجزریان بیندازد باین ترتیب میزان کل اسکناسهای در جریان بمبلغ ۳۴۰ ملیون ریال بالغ خواهد گردید

ماده ۶ - دولت مکلف است که لااقل بمیزان صدی شصت اسکناسهای رایج مسكوك نقره در جریان داشته باشد

ماده ۷ - میزان مسكوك نیکل پنج دیناری و ده دیناری و بیست و پنج دیناری که در جریان باید باشد نباید از سه ملیون ریال تجاوز بکند و ضرب اضافی مسكوكات مذکوره در هر موقع منوط بقانون مخصوص خواهد بود

ماده ۸ - دولت مکلف است که معادل مبلغ کل اسکناسهای منتشره و مسکوک نیکل ذخیره که عبارت از مسکوک و شمش طلا و مسکوک و شمش نقره و اسعار خارجی ممالکی که خرید و فروش و صدور و معاملات طلا در آنجا آزاد باشد موجود داشته باشد آقسمت از ذخیره مذکور که در جریان نباشد در بانک ملی به امانت گذارده میشود بانک مزبور قسمت شمش و نقود را در ایران و قسمت اسعار خارجی را بر طبق تعلیمات کتبی هیئت دولت در بانکهای درجه اول خارجه نگاهداری خواهد نمود.

ماده ۹ - برای نظارت در ذخیره مذکور در ماده قبل هیئت مخصوصی مرکب از ۷ نفر بشرح ذیل :
 از طرف مجلس شورای ملی دو نفر از نمایندگان - از طرف هیئت وزراء بکنفر - مدعی العموم دیوان عالی تمیز - رئیس بانک ملی - خزانه دار کل - مفتش دولت در بانک ملی مأموریت خواهند داشت که ماهی یک مرتبه بوضعیت و حساب ذخیره مزبور رسیدگی کرده و راپرتیکه حاکی از مبلغ اسکناسهای در جریان و مسکوکات طلا و نقره و نیکل و شمش های طلا و نقره و اسعار موجوده تهیه و تنظیم نموده و بدورات بدهند راپرتیهای مزبور از طرف دولت برای اطلاع عامه منتشر خواهد گردید مدت مأموریت دوفتر نمایندگان مجلس شورای ملی و نماینده هیئت دولت یکسال بوده و در اولین جلسه مجلس شورای ملی و هیئت وزراء در اردیبهشت هر سال و اگر در آن موقع مجلس شورای ملی نباشد در اولین جلسه که مجلس شورای ملی رسمی میشود انتخاب خواهند شد

ماده ۱۰ - ببنانک ملی اجازه داده میشود که تا اعاده اوضاع عادی اقتصادی و استقرار تعهد تأدیه طلا و یا اسعار خارجی در روی پایه طلا در سایر ممالک که بواسطه بحران عمومی حاصل شده است از تأدیه مسکوک طلا و یا شمش طلا و یا اسعار خارجی در مقابل مسکوکات نقره و یا اسکناسهای منتشره خود داری نماید ولی بانک ملی مکلف خواهد بود که در طهران بدون محدودیت و در ولایات در حدود ذخیره مسکوک نقره خود در هر موقع که کسی تقاضا بکند بلا تأخیر اسکناسهای منتشره و مسکوکات نیکل را مبدل به ریال نقره بنماید.

ماده ۱۱ - انتشار اسکناس بیش از مبلغ معینه در این قانون اکیداً ممنوع است انتشار اسکناسهای اضافی در هر دفعه منوط با اجازه مخصوص است که باید بر طبق قانون مخصوص تحصیل شود.

ماده ۱۲ - صدور طلا و ورود نقره در هر موقعی که برای احتیاجات مسلم اقتصادی مملکت لازم شود بتوسط بانک ملی و بر حسب اجازه مخصوص هیئت دولت بعمل خواهد آمد.

ماده ۱۳ - کلیه کسانی که از قبول پول رایج مملکت استنکاف نمایند بمجازاتیهای معینه در قانون مجازات عمومی محکوم خواهند گردید.

ماده ۱۴ - این قانون پس از تصویب بموقع اجرا گذارده میشود.
 این قانون که مشتمل بر چهارده ماده است در جلسه بیست و دوم اسفند ماه یکهزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استقراض دو میلیون تومان از بانک ملی برای قیمت ماشین آلات و سایر مخارج مربوطه

به کار خانه قند سازی کرج

ماده واحده - مجلس شورای ملی بداره کل صناعت اجازه میدهد مبلغ دو میلیون تومان از بانک ملی قرض

کرده بابت قیمت ماشین آلات قند سازی و کرایه حمل آنها و ساختمان ابنیه و سایر مخارج مربوطه به کار خانه قند سازی کرج بدون رعایت مقررات قانون محاسبات عمومی مصرف نماید.
 اداره کل صناعت مکلف است فرع قرض مزبور را در سال ۱۳۱۱ واصل و فرع آنرا از عوائد سال ۱۳۱۲ به بعد استهلاكاً مسترد دارد.

اینقانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و دوم اسفند ماه یکهزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

